

nit Batclori:

HAI O

VINARBAN

ELSŐ FELVONÁS.

I. kép.

/ Egy görög kikötő elhagyott zuga. Szerteszét felhalmozott bálák és ládák. Vasuti sín pár, rajta egy szenes vagon. Daruk zakatolása, - majd súlyos puffanások zaja hallatszik, anint a bálák a hajó deszkájára zuhannak. Időnként egy fényszóró sugara villan fel és néhány pillanatra kivilágosodik a színpad. Két munkás tess-vesz a daruk mellett. - Megjelenik Nikola, rakott targoncát tól maga előtt./

I. MUNKÁS: / a magasból / Hé! kész?

II. MUNKÁS: / egy ládát láncra erősít / Mehet! / A láda emelkedni kezd / Hoó! Vigyázz- Jó...jó... magasabbra!...kész! / A daru karja befelé fordul és eltűnik oldalt. Puffanások. / Hé! Jöhet vissza!

/ A daru karja újból megjelenik, a tartóláncok nagy csörömpöléssel vágódnak kifelé, éppen Nikola feje felett/

NIKOLA: Hogy a fene esne belétek! Kis hijja, hogy ki nem készítettetek!

II. MUNKÁS: Na nézd, te vagy az, Nikola? Hogy kerülsz ide? Egy idő óta nem dugtad erre a képesfeledet.

NIKOLA: Most sem azért jöttem, hogy betörjétek a fejemet.

I. MUNKÁS: Mit számít az, előbb utóbb ugyis az lesz a véged, hogy fölfalnak a férgek.

NIKOLA: Na, azért inkább holnap, mint ma!

I. MUNKÁS: El tudom képzelni. Az olyan uriember, mint te, aki pénzt-csörget a zsebében, könnyű életet él.

II. MUNKÁS: Nagyfiú ő attól a naptól kezdve, hogy a generális végigvonult az utcán és ő ordítani kezdett, hogy éljessen! Ugy látszik, ez a neterség többet hoz a konyhára, mint a trógerolás. mi?

NIKOLA: Ott egye a fene. A generális egyébként a tiszteket szereti, na jó fényes uniformisok; csillag, stráfok, két lépéssel mögötte kakas, dik az egész társaság, eh...

II. MUNKÁS: Hát szerezz magának te is uniformist!

NIKOLA: Bizd csak rám, eljön majd annak is az ideje!

I. MUNKÁS: Ehe... -persze, háborút szeretnél, Nikola... mi? Csillagok és fok, mi? És ha a háboru a fejedbe kerül, majd kitűzöd azt is az uniformiscdra, mi? Ez lesz csak aztán a komédia!

NIKOLA: Neked csak ne fájjon az én fejem! Kár féltetni engem. Aki kiszi ja, merről fuj a szél, azt ott sem hagyja el a szerencse,

bté

II. MUNKÁS: Fúj! Micsoda háboru keveri mag a fejedet! A világon, hál Isten, jó kis nyugalom van, megy minden szépen!

I. MUNKÁS: Már hogy szépen megy minden? Na mondhatom... Mindenki azt mondja, hogy a német meg a francia egymás torkát lesi, mint két macska. Csak azt várják, melyikük rugaszkodik elsőnek. Na, az lesz csak a szép tánc, ha összekapnak, hahaha! Na és te, Nikola, melyik macska farkába kapaszkodsz? Hallom, hogy kesefejű németébe? Ugye?

NIKOLA: Ez nem tartozik rád. Nem azért jöttem, hogy leálljak veled politizálni. Egészen másról van szó. Vagyis... Mondjátok csak, egyedül dolgoztok itt az éjjel?

II. MUNKÁS: Igen...

NIKOLA: Akartok egy kis pénzt keresni?

II. MUNKÁS: De mennyire!... /leszáll a daru emelvényéről/ Mit kell csinálni?

NIKOLA: Hát... legelőször is... be kell rakni a hajóba egy vagon szenet.

I. MUNKÁS: Ennyi az egész? Ezért nem volt érdemes megállnunk! /indul/

NIKOLA: Állj! Még nincs vége. Van még valami... Hallgatnotok kell...

I. MUNKÁS: Áhá! Kezdem érteni. És miről van tulajdonképpen szó?

NIKOLA: A Delphi kifut az éjjel.

II. MUNKÁS: Az az ócska láda a sarkon túl? Az is egy hajó?

NIKOLA: Ismered?

II. MUNKÁS: Én ne ismerném? Hiszen egy kikötőben születünk és ugyanazon a napon. Csakhogy az én csontjaim még valahogyan bírják, de ez szétdőlt, mint egy nedves, rothadt szajha.

NIKOLA: Az öreg még jól keres veled.

II. MUNKÁS: Az a sánta, aki mindig rajta lovagol?

NIKOLA: Ühüm.

II. MUNKÁS: Na, az mindig ilyen üzleteket csinál. Osodákat mesélnek, hogy egyszer ópiummal... aztán lányokat Rióba... most miről van szó?

NIKOLA: Az nem tartozik rátok. A fő az, hogy amit az éjjel láttok, ne lássátok. Értitek?

I. MUNKÁS: Hm... és mennyiért vakuljunk meg?

NIKOLA: Mondjuk... legyen...no, nem bánom, száz drachma fejenként.

I. MUNKÁS: Ha százat mondtál, akkor ez tizszer annyit is megér!

NIKOLA: Zsiványok! Még hogy tizszer annyit? Én is éppen ennyit kaptam!

I. MUNKÁS: Zsiványok vagy nem zsiványok, de hülyék bizonyosan nem. Leszedhetik a fejemet, ha a zsebedben nincs tizszer annyi!

NIKOLA: Ah, -Madonna és az összes szentek! Becsületszavamra egy fillérrel sincs többem!

I. MUNKÁS: Na, miadjárt meglátjuk, /odahunyorit a másik munkásnak/ Pavoló!
/Hirtelen hátracsavarják Nikola kezét/

NIKOLA: /ordit/ Gyilkosok!

I. MUNKÁS: Ne kiabálj, kár volna idáhozni a rendőrséget. Az öreggel együtt bajba kerülnél. Nem bántunk, ne félj, csak kivizsgáljuk a zsebeidet.

NIKOLA: /nyugodtabban/ A fene egyen meg benneteket, brigantik...

I. MUNKÁS: /kihuz a zsebéből egy köteg pénzt/ Nem megmondtam? Éppen tizszer annyi! Kétszer!

II. MUNKÁS: azaz ezer fejenként. Így már rendben van.

I. MUNKÁS: Én is azt hiszem, Mondd meg, barátom, az öregednek, hogy ezért az árért vakok és süketek leszünk az éjszaka. /elengedik/

NIKOLA: Gyilkosok! Csibészek! / kést ránt elő és az I. munkásnak ugrik, de a II. munkás kezében is ott van már a kés, egy pillanatig farkasszemet néznek egymással/ Ugy! / Hirtelen még egy kést ránt, de az I. munkásnak is kés van a kezében, mindhárman mozdulatlanul állnak, figyelik egymást. Egyszerre hahotázni kedének/ Valóban ügyes fickók vagytok; pokolian ügyesek! Nem hoztok szégyent népünk becsületére. Mondják is, a zsidó becspja a cigányt, az örmény a zsidót, az arab az örményt, a görög pedig mindnyájukat. Akkor hát rendben van - fejenként ezer. Megállapodtunk?

I. és II. Munkás: / megosztják a pénzt/ Rendben.

NIKOLA: De a szentet ne felejtsetek berakni! A középső üregbe öntsétek, annak nyitva áll az ajtaja. / Tólni kezdi a targoncát/

II. MUNKÁS: /visszatartja/ Mit viszel?

NIKOLA: Élelmet a Delphire.

II. MUNKÁS: Várj. Ezt érdemes megnézni közelebbről.

NIKOLA: /nevet/ Nem való ez még a kutyának sem.

II. MUNKÁS / szaglássza/ Fúj, mi ez?

NIKOLA: Penészes kétszersült és bűdös makaróni. Az egyik hajóról dobták

le és az öreg megvetette, mit lehet tudni? Na, Isten veletek!
/elmegy/

I. MUNKÁS: Ugylátszik, van esze az öregnek.

II. MUNKÁS: Haha! Nem ismered. Szeretném megtudni, mi a csudát szállíthat
a vén csirkeforó?

I. MUNKÁS: Talán fegyvereket Szíriába?

II. MUNKÁS: Áh, inkább azt hiszem, embert csempész, mert különben mit kez-
dene a kétszersülttel meg a makaronival? Hiszen a matrózok nem eszik
meg ezt a szemetet. Talán szökött rabokat visz.

/ Weiszsilber bejön, Alacsonytermetű, keszeg emberke, kezében tás-
kát szorongat, amit nem tesz le az egész kép alatt, után Patrokli,
15 éves görög suhanc./

PATROKLI: Megérkeztünk uram.

WEISZSILBER: Igen!... Oh... Milyen sötétség van... mintha börtönbe lennék.
/ megbotlik egy ládában / Szonisten, hiszen ez még a börtönnél is rossz-
szabb. Ott leglább lámpa égett a folyósokon.

II. MUNKÁS: Na, mi' szólsz? Hallottad? Ugye? / Fényszoró sugara söpör végig
a színen/

WEISZSILBER: Oh... itt is kigyólnak a lámpások. Honnan jön ez a fény? A mi
Delphinkről?

PATROKLI: Nam, - a Delphi a sarkon túl horgonyoz.

I. MUNKÁS: /Társának/ Igazad van. Csak arra vagyok kíváncsi, mit követhetett
el ez a nyomorult alak? Hiszen a kisujjaddal eldöntheted!

II. MUNKÁS: Ej, mi közünk hozzá? Gyere, végezzünk már a ládákkal!

I. MUNKÁS: Megbolondultál? A zseben tele van pénzzel, fütyülök a ládákra!
Gyere, okosabb lesz ha ismünk az üzletre egy kis áldomást.

II. MUNKÁS: És a zénnel mi lesz?

I. MUNKÁS: Idejében beakjuk azt is. Csak ide megyünk a Szép Helénába.
/ Weiszsilber előtt mennek el, az ijedten felugrik/

WEISZSILBER: Kik voltak ezek?

PATROKLI: Rakodómunkások.

WEISZSILBER: Igen? De miért nem jön még senkisé?

PATROKLI: Korán van még uram. Mondtam, hogy ne siessünk, az az ur félt, -
hogy alkésünk. Most várhatunk.

WEISZSILBER: Azt mondod, korán van. Mindig azt mondják, hogy korán jövök és hogy attól félek mindig, elkésem. Nagyapám, áldott legyen az emléke, azt szokta mondani: "Korán indulj mindenhová, mert ugyis visszalöknek a többiek. Ha elsőnek indulsz, utolsó leszel, de ha utolsó maradsz, egyáltalán nem érsz célhoz." És igaza is volt nagyapámnak. /leül/ Nálunk, Luniniban, volt egy vonat. Ez a vonat mindig el-késett. Késett, hát késett. De mi történt volna, ha egy szép napon Isten ments, korábban érkezett volna és pontosan azon a napon mondjuk...mondjuk...Varsóba kellett volna utaznom és nem megyek korábban az állomásra - hiszen akkor lemaradtam volna! Vagy ha például teszem fel a Delphi az éjjel nem tizenkettőkor, ahogy megbeszéltük, hanem mondjuk tizkor kifutott volna és én lemaradok! Tudod-e, hogy ez mit jelent? Még csak rágondolni is! Istenemre atyám! Inkább egy órával előbb vagyok itt. /letörli homlokáról az izzadságot/ Uh, de elfáradtam...

PATROKLI: Miért nem engedte meg nekem az ur, hogy vigyem a táskát? Szívesen vittem volna.

WEISZSILBER: /megijed/ A táskát?...Nem, nem, istenments, azt nem adhatom ki a kezemből, Drága... nagyon-nagyon drága holmikat tartok ám benne!

PATROKLI: Az ur nem bizik bennem.

WEISZSILBER: Hogy? Dehogynem! Isten ments! Megbizom én benned, már hogy is ne biznék meg, ...csak hogy ezek delikát dolgok. Tudom, hogy jó fiu vagy, tudom. Hogy hívnak?

PATROKLI: Patrokli.

WEISZSILBER: Patrokli? Szép név. Nagyon szép név. Talán volt nektek ilyen prófétátok vagy királyotok?

PATROKLI: Lehet, nem tudom. De mindenesetre nagy ember volt.

WEISZSILBER: Ugy? Talán te is nagy ember leszel valamikor?

PATROKLI: Nem, uram. Nálunk csak a tiszték fiai lesznek nagy emberek. Parasztgyerekek nem.

/Két részeg matróz jön, énekelnek/

A föld csapda
s a tengeren hálók
a rácsok közül, jaj,
ki nem talállok.

Ne sirj, jó anyácskám,
mindegy, hol lesz végem,
féreg foga rág meg,
hal essz a mélyben.

Hát ne siess, pajtás
igyuk ki borunkat.

megvárja a tenger,
vagy a föld a porunkat!

I. MATRÓZ: /meglátja Patroklit/ Hó, te vagy az, Pat? Mit csinálsz itt?

PATROKLI: Utasokat kísérek a hajóhoz. Hát ti? Hiszen már régen a hajón kallene lennetek!

II. MATRÓZ: /nevet/ Régen, régen! Miért sietnék erre a mocskos ládára?

PATROKLI: Várjatok csak, majd az öreg... p benneteket...

I. MATRÓZ: Az öreg, az öreg, mindig csak az öreg! Ugyis az lesz a vége, hogy egyszer felcsipem azt a vén piócát és beledobom a tengerbe, hád egyenek a nalak! Majd én megtanítom...

/ Ebben a pillanatban megjelenik a kapitány. Vézna ember, keselyű ábrázata csupa, düh. Egyik lába muláb, kezében bot. Haragjában nagyokat üt a kövezetre/

KAPITÁNY: Mi lesz itt? Micsoda lárma ez? / a matrózok megszeppennek és megkövülten állnak/ Hé, ti vagytok azok? Miért nem foglaltátok el a helyeteket a hajón, ahogy megparancsoltam? He? Hol mászkáltatok?

I. MATRÓZ: A Szép Heléna felé...

KAPITÁNY: Aha, a Szép Helénában. És mit csináltatok ott?

II. MATRÓZ: Ittünk... egy keveset... lak egy kortyot...

KAPITÁNY: Ugy? Egy kortyot? Nyavalyás csürhe! És még a bért keveslik. Kaphatnátok ti akármennyit is, mind lemenne a torkotokon! Mars a hajóra. / indulásra mozdulnak/ Állj! Van még valaki közületek abban a butikban?

I. MATRÓZ: Még egy.

KAPITÁNY: Koszos kutyák vagytól egytől egyig mind! Muszáj Várunak jönni, még pedig most azonnal! Nincs más emberem a helyébe! Pat, lódulj! Ha nem hozod ide mindjárt, jaj lesz neki is, de neked is!

PATROKLI: Szaladok /elmegy/

KAPITÁNY: A fene egye meg, a szén még mindig itt áll! Talán Nikola is kocsmában van?

I. MATRÓZ: Nem, ugy tudom, a Delphire ment,

KAPITÁNY: Jól van, majd meglátjuk. Ti pedig: takarodjatok! /matrózok elmennek, Weiszsilber felé fordul, aki ijedten huzódik meg a sarokban/

WEISZSILBER: /hadarva, nielőtt még a kapitány megszólalhatna / Én... én kérem az utasokhoz tartozom.

KAPITÁNY: Aha, maga az első.

WEISZSILBER: Igenis... Egy kissé korábban jöttem, de... ize, már itt vannak a többiek is.

/ Jönnek: Jurgó matróz - óriás, baromi izmokkal - hátán bőröndöket cipel; utána Simon és Mirjám, mindketten bőrkabátban, Mirjam szemüveget visel. Jurgó láttára Weiszsilber megijed és végig igyekszik minél távolabb állni tőle/

SIMON: Weiszsilber ur, ön már itt van? Azt hittem, mi leszünk az elsők. Mary Ginsburg még nem jött ki? /Nézi a kezében levő jegyzeteket/ Megállapodásunk szerint együtt kellett volna jönniök.

WEISZSILBER: Mary Ginsburg...igen...ő...ő nincs itt. Féltem, hogy elkésem, inkább egy kicsit korábban jöttem. Még nem volt a szállóban.

SIMON: Micsoda? Egy /ül hagyta őt?

WEISZSILBER: Igen... vagyis... azt hittem, hogy elkésem és a hajó nélkülem indul el. Áldott emlékü nagyapám mindig azt mondta: "Korán érkezz mindenhová..."

SIMON: Dehát ez felháborító mulasztás! Egy bachurát egyedül hagyni idegen városban! Aonnal megkeresem.

KAPITÁNY: Csak figyelmeztetem magukat, hogy a hajó egy percet sem vár! Pontban tízenkétórakor indulunk, Jurgó, te itt maradsz. Ha összegyűlnek mindannyian, felvezeted őket a hajóra.

JURGÓ: Jól van, kapitány. /Kapitány elmegy/

SIMON: /nézi az óráját/ Az ördögbe is! Nem futja az időből a szállóig. /Jurgóhoz fordul/ Nem tud egy rövidebb utat a szállóhoz?

JURGÓ: /közömbösen/ Nem,

SIMON: Nem idevalósi maga?

JURGÓ /unottan/ Nem tudom, A Delphiről való vagyok.

SIMON: Hm, Mit tegyek? Szaladok, talán találkozom vele utközben.

MIRJÁM: Várj, Simon. Az ügyet objektíven kell megvizsgálnunk. Nekünk feltétlen el kell indulnunk. Az előző hajót betegségem miatt késtük le, vizumaink lejártak, pénzünk majdnem teljesen elfogyott és ha ezt al alkalmat is elszalasztjuk, ki tudja, mi lesz velünk? Viszont Mary, úgy látom, tehetős és egyébként is úgy gondolom, hogy...

SIMON: De mégsem lehet csak úgy otthagyni...

MIRJÁM: Alapjában véve... csakugyan nem lehet... /Hirtelen haragosan Weiszsilber felé fordul/ Hogy teh tett ilyent? A kollektív felelőség teljes hiánya ez! Mindjárt látszik magán, hogy nem kapott szociális nevelést!

WEISZSILBER: Mit-nem kaptam? Hogyan?

MIRJÁM: Szociális nevelést, természetesen! Hiszen még azt sem tudja, mi az? Rémes!

WEISZSILBER: Nem, nem... csak félttem, hogy elkésem, Áldott emlékü nagyapám, az isten nyugosztalja... /Megjeleni Mary/ Ime, ő az... hála Istennek! Itt van ő is!

/ Mary szép, elegáns, temperamentumos leány, élénken, halvány amerikai izzal... egyik kezében bőrönd, másikkban kodak, Mindjárt utána megjelenik Alt, öreg zsidó, terjedelmes, Ősz szakállal, kezében bőrönd, /

MARY: How do you do? Hogy vannak? Elérkezett a nagy pillanat? Boldog vagyok. I am happy. Ezt a pillanatot le kell fényképeznem, elsőrendű kép... Ejj be kár, hogy... cs elég világosság! Igazán kínos dolog./ Reflektorfény söpör végig a színen/ Oh, világosság! Remek! Kérem, ne tessék mozogni! /fényképez/ Ugy Elsőrendű lesz. Köszönöm szépen, Thank you. Ilyen momentum!

SIMON: Mary; de hogyan talált ide? Aggódtunk magáért. Hiszen Weiszsilber ur otthagya magát vezető nélkül.

MARY Ostobaság. Nincs nekem szükségem palauzra! Aztán kérdezősködtem, hogy hol a kikötő, ha kérdezték, mi keresnivalóm van ott, felültem, randvum van...

MIRJÁM: /leveszi szemüvegét és megörli/ Rémes, borzasztó!

MARY: /meglátja Jurgót/ Hallja csak barátom, nem tudja, kigyullad-e a fény másodszor is?

JURGÓ: Nem tudom.

SIMON: /mosolyog/ Nem tudja, honnan is tudná... ő a Delphiről való. Lesz ideje még lafényképezni!

MARY: Hát ennek örülök. Nagyszerű figura. Micsoda bicepszek! / Jurgó nevet/

MIRJÁM: / felveszi a szemüvegét és haragosan/ Rémes!

MARY: Oh, egészen elfelejtettem. Hoztam valakit. Az Alt urat. Estefelé találkoztam vele a szálloda előtt és le akartam fényképezni. Nagyszerű figura, ugye? Tipus. És akkor elmondta nekem, hogy Ő is akar utazni. Elhoztam őt is.

SIMON: De hát ez lehetetlen!

MARY: Ugyan miért?

SIMON: Én vagyok felelős a csoportért. Én pedig úgy hiszem, hogy nem vine-tünk magunkkal a mi felelőségünkre egy öreg embert, mert, nem tudhatjuk, mi vár ránk? Talán kénytelenek leszünk nagy távolságot-uszni a tengerben, esetleg sziklákat mászhatunk, üldözhetnek.

WEISZSILBER: Ajvé, szent Isten!

SIMON: Weiszsilber ur, én mindezt megmondtam önnek, mielőtt rászánta volna magát az utra. Figyelmeztettem, hogyha fél, jobban teszi, ha marad.

WEISZSILBER: Hogy félek-e? Bizony félek. De itt maradni, nem... arról szó sem lehet, arra nem is gondolok.

ALT: Nem akarok én sem maradni, fiatal barátom. Nagyon kérem magukat, ne üzenek el társaságukból. Hosszu évek óta, egész életemem át erre várok. Ezért imádkoztam az Egek Urához, hogy mielőtt- örökre lecsukódnék a szemem, adassék meg számomra az a boldogság, hogy láthassam, legalább egy rövidke pillanatra láthassam jeruzsálemi szentélyünk helyét, hogy könnyeket onthassak romjain és imádkozzam felépítéseért. Egész életemem át erre vágytam. Elfáradtam immár a várakozásban és napjaim meg vannak számlálva: -ha mostan nem mehetek, ki tudja, lesz-e alkalom valaha is rá? Fiam is ott van. Ő szerencsés volt és Isten segítségével odaért. Engem is ki akart vitetni. Azt hittem, hogy megjött a beutazási engedély és készülődtem. De, sajnos, kegyetlen törvények éppen az utolsó-pillanatban megakadályozták utamat. Ne üzenek el maguktól, fiatal testvéreim, merthogy öreg vagyok, kérem magukat, ne üzenek el...

SIMON: De az út tele veszéllyel... Ki tudja, odaérünk-e egyáltalán?

ALT: Minden Isten kezében nyugszik. Ha Isten akarja, odaérünk, ha nem is, akkor is legyen dicsőség neki. Kérve kérem önöket, ne utazzanak vissza... Nem akarok itt meghalni, nem akarom itthagyni a jaimat!

SIMON: / hallgat, majd bizonytalanul/ De ez képtelenség... Igazán nem tudom, mit kell tennem...

MIRJAM: Objektíven kell a tényállást néznünk. Meg kell vizsgálnunk, hogy a kollektív felelősség megengedi-e, hogy magunkkal vigyük, vagy sem? Általánosságban azt hiszem...

SIMON: De itthagyni sem lehet...

MIRJAM: Valóban... Tulajdonképpen helyes, hogy nem lehet itthagyni.

MARY: Sebaj, majd úgy rendezzük el a dolgot, hogy ha usznunk kell, a hátamra veszem. Bostonban uszóbajnokságot nyertem!

ALT: /ijedten/ Nem, nem, Isten ments!... Ha erre kerül a sor, majd a Jóisten visz engem...

MIRJAM: Eh, babona...

ALT: Szívem mélyéből mondok hálát Önöknek, fiatal barátaim. Isten áldása önökre.

JURGÓ: Mindnyájan együtt vannak? Indulhatunk?

SIMON: Ketten még hiányzanak.

MARY: Oh, le kell fényképeznem őt! Talán kigyullad másodszor is a fény... /Jurgóhoz lép/ Micsoda bicepszek, micsoda bicepszek! /Jurgó nevet/

MIRJAM: A Merholz doktornak mindig késnie kell. Bizonyára megint elfelejtett valamit.

/Megjelenik Merholz dr. jellegzetesen intellektuális, nagyon ideges, utána jön Vahi matróz, öreg görnyedt ember, sohasem beszél. Valamivel hátrább Hana Braun öccse, Rudi./

MERHOLZ: Bocsássanak meg, az én hibámból késtünk. Otthon felejtettem a cvikkeremet és visszamentünk érte.

MIRJAM: Nos, mit mondtam?...

MERHOLZ: Én... igazán nem kellemes nekem... Az utóbbi időben elég gyakran el-elfelejtetek valamit... kissé ideges vagyok... /sápadtan mosolyog/
S... ugyan ez nem való egy ideg orvoshoz, de majd elmúlik. Biztos vagyok benne, elmúlik. Ha majd elindulunk... Akkor nyugodtabb leszek...
MA Hol van a cvikkerem? /keresi/ Oh, megvan, megvan... igazán, bocsássanak meg...

ON: És hol van Hana Braun? Talán róla is elfeledkezett?

MERHOLZ: Nem, nem, Isten ments... Ő jön...

MARY /öccséhez/: Elég, Rudi, eddig és ne tovább... Most szépen elbucszunk és te visszamész...

JURGÓ Nem, Haní, nem, nem, megmondtam neked, hogy nem megyek vissza...

HANI: Rudi, Rudi! Ne makacskodjál... Kérlek, ne nehezisd meg ezeket a pillanatokot... Már szörnyű volt az is, hogy itt vagyok velem jöttél... Azt hiszed, hogy olyan könnyű volt mindent elintézni, az utazási engedélyt, a vizumokat, hogy hazatérhess? Ha ez nem jön közbe, már az előző hajóval elmehettem volna, amelyen a többiek mentek. Ha nincs szerencsém, ki tudja meddig várhattam volna még alkalomra?

RUDI: Hiába szeretted meg a visszautazási engedélyt...

HANI: Hiszen nem mehetsz vissza úgy, ahogy errefelé jöttél, a vasuti kocsik alatt?

RUDI: Eszem ágában sincs visszautazni...

HANA: Rudi, ne légy gyerek. Utóvégre már tizenhatéves vagy, itt az ideje hogy megkomolyodjál. Neked most együtt kell maradnod anyussal, idővel aztán mindkettőtöket kihozatlak majd. Hiszen ezért utazom! Ruditikám, légy türelmes, várnod kell...

RUDI: Nem akarok várni. Nem bírok. Nem tudok itt maradni. Meg...fml...l...dok!!!

SIMON: Későre jár, mennünk kell.

HANI: Mindjárt, azonnal, csak elbussuzom öcsémtől. Hát akkor, Rudi...

RUDI: Hiába minden, nem megyek vissza.

HANA: Szent Isten. Igazán nem tudom, hogy mit csináljak veled. Hiszen mérennyi pénzem sincs, amennyiből kifizethetném kettőnk utiköltségét

RUDI: Ha hozzáadod az én visszautazásomra eltett összeget, éppen elég l

/ Kapitány, Nikola megjelennek/

KAPITÁNY: Nem. Nem adok egy fillért sem.

NIKOLA: Fogsz adni.

Né-
sz

KAPITÁNY: Nem, szó sem lehet róla.

NIKOLA: Megmondtam neked, hogy ez egyszer sikerült betönnöm a rakodó sok száját, de valamivel többbe került a rendesnél, Biztosítla azonban, hogy semmibe sem fog kerülni, hogy újra kinyissam a jukat. hajón

KAPITÁNY: Na, na, ne idegeskedj... hiszen tudod, hogy kifizetődik e dolgozni velem.

KAPITÁNY: Megőrültél, már látom. Honnan vagyek ilyen összeget!

NIKOLA: / az utasokra mutat/ Ezekről!

KAPITÁNY: Lehetetlenség! Már eddig is a rendes díj sokszorosát fizették!

NIKOLA: Még fizetnek.

KAPITÁNY: És ha megbánják az egészet? Az üzlet ugyanis rosszul megy. Közönséges árut kaptam ez egyszer, semmit sem hoz. Egyedüli hasznom ezek a zsidók, akiket véletlenül sikerült felcsipnem.

NIKOLA: Mit tehetnének mást? Ismerem őket. Nincs más választásuk, vagy fizetnek, vagy... /csunyán mosolyog/

KAPITÁNY: Hm... Megpróbálom... / az utasokhoz megy/ Mindnyájan együtt?

SIMON: Mindnyájan. Mehetünk,

KAPITÁNY: Rendben... csak még egy csekélység van hátra...

SIMON: /nyugtalanul/ Ugyan mi? Ugy tudom, már mindent elrendeztünk.

KAPITÁNY: Helyes... az utolsó pillanatban azonban értesítést kaptam...

UTASOK: Mi? Micsoda értesítést? Mi történt?

KAPITÁNY: Hm... nem bírom benne, hogy érkezésünk után azonnal partra szállhatunk...

UTASOK: És...

KAPITÁNY: És lehetséges, hogy néhány napig nyílt tengeren leszünk kénytelenek vesztegelni.

UTASOK: Na és...

KAPITÁNY: És éppen ezért kénytelen voltam az utolsó pillanatban több élelmet beszerezni, ami nyolcezer drachma többletkiadást jelent.

SIMON: Nyolcezer drachma? Hiszen ez tizennégy angol fontot tesz ki?

KAPITÁNY: Mit is jelent köztünk ez a csekélység? Ha elosztják egymás között, fejenként két fontnyi differencia az egész.

SIMON: De számunkra, a mi helyzetünkbe, ez valóságos vagyon! Nem, nem... lehetetlen...

MIRIAM

MIRIAM: Ez nem korrekt...

MARCEL

MARCEL: Nem vállalhatjuk...

JURC SILBER: Valóságos rablás.

KAPITÁNY: Választhatnak, uraim: nem kell feltétlenül utazniok! Hajlandó vagyok visszafizetni utiköltségüket!

/ Mély csend/

MERHOLZ: Két font, az annyi, mint 60 osztrák Schilling...

HANA: Harminc birodalmi márka...

WEISZSILBER: Ötven zloty...

ALTER: Ezer lei...

SIMON: Meg kell beszélnünk... /Maryhez fordul, aki egész idő alatt azon fáradozik, hogy Jurgot lefényképezze/ Mary, fáradjon ide!

MARY: Miről van szó?

SIMON: Pótdíjról kell tárgyalnunk.

MARY: Ah, pénzügy? Én, a magam részéről mindenbe beleegyezem./ Hirtelen kigyullad a fényoszlop/ Fény, fény! /fényképez/ Csodálat! Nagyszerű!

SIMON: Eszerint, uraim, mit csináljunk?

MERHOLZ: Ne egyezzünk bele, Ez nem tisztességes eljárás!

SIMON: Azt hiszi, hogy még valahol széles e világon talál tisztességes eljárást, Merholz doktor? Illuzió.

MERHOLZ: Ez mégsem járja... Nem kell fizetnünk...

ALT: És ne is utazzunk? Utaznunk sem kell?

MERHOLZ: Ne is utazzunk.

SIMON: Van hová visszamennie?

MERHOLZ: /kezével végigsimít homlokán/ Nem...nincs... elfelejtettem... Néha... hirtelenül... elfelejten, hogy mi történt... Néha... de úgy látszik, nem szabad...Önök igaza van...

SIMON: Ugy van... Nincs hely, ahová visszamehetnénk, Nincs más utunk a hajón kívül, Minden éron el kell jutnunk...

WEISZSILBER: Csak az a kérdés, van-e pénzünk?

SIMON: Mirjam és én fillér nélkül érünk partot.

ALT: Egész életemen erre takarékoskodtam... Legyen még ezer lei.

MERHOLZ: Egy pillanatra sem szabad elfelejteni... egy pillanatra sem...

WEISZSILBER: Nekem...nekem van egy aranyóráim...

HANA: Látod, Rudi, nem jöhetsz. A pénzből most már igazán nem futja ket-
tőnknek.

UTASOK: Ugy van...

SIMON: / a hajótulajdonoshoz/ Utazunk.

KAPITÁNY: Kéremszépen.

SIMON: A szállát holnap kiegyenlítjük a hajón.

KAPITÁNY: Holnap?...Hm.

SIMON: Van valami aggálya? Biztosítom, hogy álljuk a szavunkat. És itt van
még egy utas. / Atra mutat/

KAPITÁNY: Kérem, Jurgo, vidd fel őket a hajóra.

/ jurgo vállára veszi a táskákat és Weiszsilber táskájáért is nyul,
de az alkapja előle/

WEISZSILBER: Nem, nem! Én megyek vissza. Különleges dolgok vannak benne...
delikát tárgyak... és...

HANA: Hát, Isten veled, Rudi... Üdvözlöm anyust... és fel a fejjel! Majd
vizontlátjuk egymást, ne félj. Megigérem, hogy ti is eljöttök, eskü-
szöm neked.

RUDI: /kétségbeesetten/ Oh, pénz miatt...

HANA: Nem, Rudi, nemcsak a pénz miatt. Anyus miatt is maradnod kell. Ő vár
téged, vár haza. Isten veled, Rudikám, Isten veled!

/ Az utasok elvonulnak, Rudi ottmarad a sarokban/

RUDI: /magában beszél/ Anyus vár... Nem, nem megyek vissza,... nem b i r o k
visszamenni...

NIKOLA: / a kapitányhoz/ Na, mit mondtam?

KAPITÁNY: Vagány flu vagv, az már egy szent. De mi van a szénnel? A munká-
soknak beállást volna már dobálni és még itt áll.

NIKOLA: Meglesz mindjárt az is.

/ Rudi hallja a beszélgetést, odalép a vagonhoz, körüljárja/

KAPITÁNY: Varu is kesik. Csunya móka. Ami a legcsunyább, nem indulhatunk
nélküle.

NIKOLA: Pedig éjjélíg el kell tűnnötök innét. Csak addig vállalom a fele-
lőséget. Éjjélkor jön erre az órjárat, az egy kissé sokba kerülne.

KAPITÁNY: Ezer ördög!

PATROKLI: /~~Sejőn~~, az inga tépett, haja zilá

KAPITÁNY: Te vagy az? Váru hol van?

PATROKLI: Nem jött el, uram.

KAPITÁNY: Micsoda? Kitaposom a heledet, összetöröm ~~a csontjaidat, te nyava-~~
lyás

PATROKLI: Ajjaj, ugysis kaptam már, uram!

KAPITÁNY: Kivel? Várutól?

PATROKLI: Nem, a Szép Helénától. Váru nála van, a vendéglő mögött, a Szép
Heléna szobájában. Rászarta az ajtót. Amikor dörömböltem, ~~nyakonra~~
dött és lelődtött a lépcsőn.

KAPITÁNY: Nyavalyás dögök. Rothalt ~~esővelék~~. Most mehetek... /észbekap/
Hopp! Megvan! /Nikolához/ Te jössz Váru helyett.

NIKOLA: Ééén? Megörültél?

KAPITÁNY: Miért? Neked adom az egész pótdíjat, na? Ennyire nem is számítottál? He?

NIKOLA: De azt mondják, hogy csak az imádság tartja össze a hajódat!

KAPITÁNY: Hazugság... ~~de vannak jó mantócsónakjaink is... a legénység szá-~~
mara.

NIKOLA: És a megrothadt élelmiszerek?

KAPITÁNY: Nem te eszed meg!

NIKOLA: És az értesítés arról, hogy nyílt tengeren kell majd vesztegelnünk?

KAPITÁNY: / Kisujját felemeli / Innen szopta ki.

NIKOLA: Eh, nem nekem való...

KAPITÁNY: Váru hadnagy volt. Megteszlek téged is hadnagynak, Nikola

NIKOLA: Hadnagy? Várj csak... Uniformis van?

KAPITÁNY: Van.

NIKOLA: Hadnagyi uniformis... cs illagok és stráfok vannak rajta?

KAPITÁNY: Vannak, vannak, mi-az hogy!

NIKOLA: És jogom lesz parancsolni a matrózoknak?

KAPITÁNY: Mindenkinek jogod lesz parancsolni a hajón, már persze rajtam kívül.

NIKOLA: Mindenkinek, rajtad kívül? /Elgondolkozik egy pillanatra/ Akkor
rendben. Beleegyezem.

KAPITÁNY: Nagyszerű. Akkor hát elintéztük ezt is. Csak persze a szén. Hol
vannak a munkásaid?
/ Rudi közben belopózik a vagonba. Megjelenik az I. és II. munkás
italosak./

I. és II. MUNKÁS: /énekelnek/:

A föld csupa csapda
s a tengeren hálók,
a rácsok közül, jaj,
ki nem talállok...

NIKOLA: Megjöttek.

KAPITÁNY: Ugy látszik, ők is a Szép Heléna vendégei voltak.

NIKOLA: Na, majd én megmutatom nekik... / a munkásokhoz/ Mi van veletek,
nyevalyúcsok? ~~Hol voltatok? Vigyétek hamar azt a vaggont a hajóhoz!~~
Hamar! Hamar!

II. MUNKÁS: / elképedve/ Nikola, hát teveled mi van? Ugy kiabálsz, mintha
egyszerre generális lennél!

NIKOLA: Nem pofázni és engedelmeskedni! Egy-kettő! Léduljatok!

KAPITÁNY: No, Nikola. A többit majd ők megcsinálják, Gyere, Nemsokára é
fél lesz. /elmennek/

I. MUNKÁS: Mi lelte a Nikolát? Megbolondult.

II. MUNKÁS: Részeg. Biztosan ivott egy kicsit. Attól olyan fene bátor.
végezzünk ezzel a szénnel. / A vagonhoz lépnek, tolni kezdek,
ben énekelnek/

Ne sirj, jó anyácskám,
mindegy, hol lesz végem,
féreg foga rág meg,
hal esz a mélyben.

/ egy villanásnyira látni Rudit, amint kiles a vagonból. Arca vi-
dám. A munkások a vaggonnal eltűnnek. Váru előbotorkál, részegen, za-
varosan beszél, Szép Heléna tárogatja/

VÁRU: Hess, hagyj, vén boszorkány!

HELENA: Nem, nem hagylak, Megígérted, hogy egyszer maradsz.

VÁRU: Igértem, ígértem... amikor indul a hajó az éjjel!

HELENA: Magad mondtad, hogy nem szállsz fel többé erre a szétmállott kopor-
sóra!

VÁRU: Magad vagy a mállott koporsó. A Delphi hozzám tartozik és én a Delphihez. Hadnagy vagyok, Várnak a hajón, mert egy hadnagynak becsülete van. Be-csü-le-te, érted? Ha a Delphi elsüllyed, én is elsüllyedek a szegény kis Delphivel együtt. / Egy ládán majdnem átesik, Helena élkapja,

HELENA: Hiszen a lábadra sem bírsz állni. Amire odaérsz, a hajó már Isten tudja, hol uszik.

VÁRU: Nélkülem? A Delphi? Nem! A Delphi nem indul el nélkülem. A Delphi nem olyan vén, rothadt ringyó, mint te. Ő hűséges, vár rám, haláláig.
/ A rakodómunkások jönnek visszafelé/

I. és II. MUNKÁS énekel:

A föld csupa csapda
s a tengeren hálók
a rácsok közül, jaj,
ki nem talállok...

/ Meglátják Váru

I. MUNKÁS: Oh, magavaz, hadnagy ur, hová megy?

VÁRU: A Delphire... és maguk?

II. MUNKÁS: A Delphiről. Szenet rakodtunk. Most pukkanásig tele a hasa, agyó indulhat a vagányokkal!

VÁRU: Hogyhogy? Micsoda? Vagányok? Kik azok a vagányok a Delphin, nem értem!

II. MUNKÁS: Ugyan, ne mókázzék! Nem magukat értettem, hanem az utasokat,

VÁRU: Ja, az utasok? /nevet/ Haha, hogy azok vagányok?

II. MUNKÁS: Hanem micsodák?

VÁRU: Zsidók! Zsidók, akik mindenáron vissza akarnak térni régi országukba. Különös fajzat... Tifkos nekik, de ők mennek, utaznak, börtönbe vetik őket, seba, azért csak nekivágnak... Na, monnem kell.

HELENA: Ne menj, Váru, ne menj! /Hajókürt bug/

I. MUNKÁS /egy ládára kapaszkodik/ Indul a Delphi?

HELENA: Talán süllyedni kezd?

VÁRU: Hallgass, a Delphi nem süllyedhet el nélkülem!

I. MUNKÁS: Elindult.

VÁRU: Mit beszélsz? Elindult? Nem, ez nem lehet igaz! /Ingalomra ő is felkapaszkodik a ládára/ Né, csakugyan, Elindult nélkülem! Micsoda rin-

gyó! Vesszen el még az emléke is! / Leszáll és Helena nyakába borul /
Te hűséges vagy hozzám, te drága Helenám! Gyere, menjünk!

HELENA: Bárcsak rothadna szét a tenger kellős közepén az a mocskos láda!
Falják föl a halak a husukat!

VÁRU: Ne fájjon azért a fejed, Helena, elsüllyed, el ha mondom... Nem ér-
nek azok partot, a fenét... Ha meg partra kecmeregnek, elfogják az
egész csürhét. Ha nem fogják el őket, megölik mindnyájukat... Na,
most jól megcsináltam, hogy elkéstem, szerencsés fickó vagyok,
ugye, Helena? Hogy is mondja? /énekel/

Hát ne siess, pajtás,
igyuk ki borunkat,
megvárja a tenger,
vagy a föld a porunkat!

FÜGGÖNY.

MÁSODIK FELVONÁS.

II, kép.

Piszkos, ócska hajó. A fedélzet egyik oldalán pad, szemközti ócska ládák. Középen rámpa, innen nyílik a bejárat a kamrákhoz, körülötte alacsony korlát. Hátul a felső fedélzet egy része látszik, kétoldalt mentőcsónakokkal. Árbóc. A két fedélzetet lépcső köti össze, a lépcső mellett bejárat a kabinokhoz. Az alsóbb fedélzeten / ez a szinpad / ül Hanna és levelet ír. Távolabb lt szent könyvet olvas. Az árbóc mellett Patrokli köteleket javít. A felső fedélzet szögletében Vahi ül, sátkérezik a napon, keze-lába lecsúng, látszik rajta, hogy élvezzi a semmittevést./

PATROKLI: /énekel/ Most issza a tenger a nap aranyát,
felhőtlen a végtelen ég,
mintha mosoly sugározna rád,,
elfeleded, hogy fájt az elébb,
s örülsz, hogy az ég szeme kék.

Refr: Tovább, tovább vár rád a part,
a partra jutsz, csak úgy akard,
a szél röpit, hullám sótor,
aki erős,
az mindig győz,
és ur leszel a sorsodon!

Fenn hordja a hullám hajónk derekát,
virágozik a vitorla, ugy ám!
Hagy, aai volt, pajtás, gyere hát,
meglát, jobb lesz holnapután,
ha nem akkor, majd azután!

Refr: Tovább, tovább, vár rád a part...
stb.

/ a végét már csak zúzógi. Az utasfedélzeten megjelenik Merholz dr. mélyen lélezkzik. Hana feltekint irásából és rámosolyog/

HANA: Szép nap, ugye? Milyen csodálatos a levegő...

MERHOLZ: Igen... És a nap... /mellője ül/ Már régóta nem láttam ilyen te-
mérdek napot, Nálunk Wienbe nincs nap. Vagy talán van is, csak nem
látni...

HANA: Bizony, nehéz most arrafelé... én tudom, hogy milyen az. Mi a " Har-
madik Birodalomban" eleget láttuk a népet őrzöngeni...

MERHOLZ: Őrzöngeni... /összerázkódik/ Ne gondoljunk erre Hani. El kell fe-
lednünk, mindent el kell felednünk.

PATROKLI: /tovább énekel/
Most issza a tenger a nap aranyát,
felhőtlen a végtelen ég,

mintha mosoly sugárzana rád,
elfeleded, hogy fájt az elébb,
s örülsz, hogy az ég szeme kék...

/ A felső fedélzeten megjelenik Nikola, csillagokkal és zsinórokkal
diszitett egyenruhában, Két lépéssel mögötte lépked I és II matróz./

NIKOLA: Hé, te, ott fent! Ha ilyen hülyeségeket kornyikálsz, sohasem vége-
zel!

PATROKLI: Na, ennek sehogysem lesz vége, hadnagy ur! A kötelek ócskák, ha
az egyiket megjavítom, elszakad a másik. / Lefelé kapaszkodik/

NIKOLA: Ne pofázz! Kérdeztelek? Nyavalyás! Majd megtanítlak benneteket it-
ten rendre. Azt hiszitek, hogy én is a részeges Váru vagyok? / Patrok-
lihoz/ Hová mész?

PATROKLI: Új köteleket hozk. /elmegy/

NIKOLA: / megpillantja Váhit/ Hát te meg miért ülsz itt munka nélkül?
/Váhi nem felel/ Miért nem felelsz! Állj fel, ha szólók hozzád!
/Váli feláll/

I. MATRÓZ: Ez az öreg Váhi, hadnagy ur, a halottember.

NIKOLA: Micsoda?

I. MATRÓZ: Így hívjuk. Mert ha valaki meghal közülünk, jön, aztán bele-
csavarja egy darab vitorlavászonba. Aztán meg ő javítgatja a vitor-
lákat is.

NIKOLA: Menjen a dolgára!

II. MATRÓZ: Egyelőre nincs munkája, de lehet, hogy holnap már lesz.

NIKOLA: Mire mondod ezt?

I. MATRÓZ: Nem nézte, hadnagy ur, a barométert?

NIKOLA: A barométert?...Igen...természetesen... Azt hiszed, hogy vihar
közeledik?

I. MATRÓZ: Hát ugylátszik...

NIKOLA: /elképed/ Dehát... hiszen a tenger olyan nyugodt, mint...

I. MATRÓZ: /a másik felé hunyorít// Éppen ez az! Tulságosan is nyugodt,

NIKOLA / körülnéz/ Szer ördög, éppen ez hiányzik... / a matrózokhoz/ Ne
féljete! Addig amíg én itt vagyok - nem lesz semmi baj. Elvégre
nem vagyok a részeges Váru... És mentőcsónakjaink is vannak. Váhu-
hoz/ Te pedig kótdrdj a szemem elöl, nem érted? / a matrózokhoz/
Tovább! Ahogy parancsoltam, mindig csak két lépésnyire mögöttem!
/ Lemegy az utasfedélzetre, amikor elhalad Hana előtt, udvariasan

meghajítja magát, Hana könnyed fejbiccenéssel visszaköszön neki.
Váhi egy pillanatra utánabámul, aztán eltűnik a mentőcsónakok között/

HANA: Kellemetlen alak... / Nikola után néz/

MERHOLZ: / aki szintén Nikola után bámul, összerezzen! Ki,? Mi?

HANA: Ez a hadnagy. Anyára emlékeztet rájuk...

MERHOLZ: Igen... emlékeztet azokra.../zavartan végigsimitja a homlokát/
Csak ne gondoljunk rájuk... Felejteni, felejteni, felejteni kell,
bárni is történjék...

ALT: /éneklő hangon/ ... mert kardot rántanak a gonoszok, ijjeikat feszítik
hogy leterítsék a szegényt és szükölködőt, hogy levágják az egyenes
uton járékat, de kardjuk önnön szívükbe szalad és ijjaik elpattanak.

HANA: /folytatni akarja a levélírást, de látja, hogy tolla nem fog/ Mer-
holz doktor ur, talán van töltőtolla... Az enyémből kifogyott a
tinta,

MERHOLZ: Van, van, bizonyosan van.../zsebeiben kotorász/ oh, elfelejtettem
magamhoz venni... elfelejtettem... látja, elfeledtem a tollat, a
cvikkert, a kalapot, mindent elfelejték, csak azt nem, amit minden
áron el akarok feledni. /erőt vesz magán/ Megyek, hozok Önnek.

HANA: Ne fáradjon, csak hogyha ön is éppen levelet akar írni.

MERHOLZ: Én... Levelet?... Hiszen nincs akinek írhatnék? Senkim sem maradt.
Egy lélek sem... Nem... nem akarok rágondolni, felejteni aka-
rok, fe-lej-te-ni!

HANA: / egy pillanatilag hallgat/ Igen, mindnyájunknak megvan a magunk teme-
tője.

MERHOLZ: Kegyed is elveszített valakit aki közelállt kegyedhez?

HANA: El... elveszítettem. Még él, de nem számomra...

MERHOLZ: Ki az?

HANA: Az apám. Birodalmi tiszt volt, hadnagy amikor anyám megismerkedett
vele.. Elhagyott érte mindent, Otthon sohasem beszéltek róla, sem
én, sem Rudi nem tudtunk a dologról. Apánk Jasi mintaképünk volt.
Kevés időt töltött otthon, de amikor díszes egyenruhában kardcsör-
tetve megjelent közöttünk, a nagy lelkesedéstől magunkon kívül
voltunk. És ilyen büszkék voltunk rá... Egy szép napon aztán hal-
lottuk, ahogy ez a hős, ez az ideál zárt ajtó mögött durván és
gonoszul ordít az anyánkkal, hogy ő a birodalmi hadnagy, egy becs-
telen zsidónő miatt tönkretette a karrierjét. Különben már rég
tábornok lehetne, a ilyen hős, de zsidó a felesége. Így beszélt a
nyussal. Aztán kirohant és nagy zajjal becsapta maga mögött az aj-
tót. Mi, Rudi és én, nem mozdultunk el a szoba sarkából, ahol meg-
lapultunk, megnémultunk, hallgattunk. Azóta öt év telt el, de többé
nem láttuk.

MERHOLZ: Szegény leány.

HANA: Nem, ne mondja... Nem vagyok szegény, egyáltalán nem. Anyus azt mondja, úgy érzi magát, mintha hosszú-hosszu tévelygés után végre hazaérkezett volna. Én pedig, és Rudi, megtanultuk szeretni az anyai otthont. Látni sem akarom többé az ő arcát... még Rudiban sem akarom látni az ő hasonlatosságát. Azt akarom, hogy más, egészen más legyen... hogy zsidó legyen. Igenis, zsidó. De ne érezze magát azért elnyomottnak, szerencsétlennek, legyen büszke rá, büszke... mint a birodalmi hadnagy ur a kardbojtjára. Ez pedig csak ott lehetséges, ahol a nép szabad.

MERHOLZ: Természetesen.

HANA: Éppen azért utalom. Miatta...

MERHOLZ: Szereti őt...

HANA: Nagyon.

MERHOLZ: Jó magának, Hani. Legalább tudja, hogy miért utazik. Én csak egy valamit tudok: menekülök, mindattól, ami volt... Menekülök, mint a patkány a kinyulladt pázból, amerre látok, amerre lehet. Azt sem tudom, mi hozott ide - valami véletlen... vagy a sors...

/ A kabinokhoz vezető bejáratban megjelenik Simon és Mirja. Meghallják az utolsó mondatokat. Hana és Merkholt észreveszik őket és elhallgatnak. /

MERKHOLZ: Oh, itt vannak a mi barátaink. Hogy van, Simon? Együtt van már a teljes pénzösszeg?

SIMON: Majdnem. / a kezében levő listára pillant / Merkholt doktor, fizetett, Hana Brau, fizetett, Mary Ginsburg szintén, Mirjám és én szintén. Hátra van még Weiszsilber és Alt. Alt itt is van, / odalép a könyvében elmerült Althoz /

HANA: / gyorsan / Merkholt doktor, ne beszéljen, nagyon kérem, ne beszéljen senkinek sem arról, amit elmondtam önnek... az apámról. Ha megtudják, hogy nem vagyok tisztára zsidó származású, talán bizalmatlanok lesznek irántam...

MERKHOLZ: Hogy képzel...

HANA: / szájára teszi ujját / Pszt... ne beszéljünk itt erről.

MERKHOLZ: Akkor menjünk innét és én megmagyarázom kegyednek, hogy ez abszurdum... / elmennek /

SIMON: / kissé tétováz, aztán mégis megzavarja Altot olvasásában! / Alt ur! Bocsásson meg, a pótdíjat kérném szépen. A kapitánynak megígértem, hogy még ma kifizetem a számlát. Különben a többit sem fizette még meg.

ALT: Megfizetem, megfizetem, fiatal barátom. Mindjárt hozom a pénzt a kabinomból, Kabin! Na, ha az is kabinnak nevezhető, Nézze, én a maga helyében még beszélnék erről a kapitánnyal. Ilyen nagy összeget követel és kérdelem, miért? Hála Istennek, rincsenek igényeim. Megelégszem egy darabka kenyérrel és egy csésze teával. Legalább tudom, hogy az nem tréfli. De mégis... azok a kabinok... csoda, hogy a matrózok birják.

SIMON: Ezeket még mind megbeszélhetjük, de alkudni nem alkuszom. Megígértem és ígéretemhez hű maradok.

ALT: Ej, ej nem akar alkudni? Micsoda zsidó maga? A fiam éppen ilyen, mint maga. Ő is így beszél: alkudni, alkudni... de szombaton dolgozik és tréflit eszik... Jóságos Istenem, de milyen zsidók magunk!

SIMON: Nem baj, jó zsidók vagyunk. Majd meglátja, mit épített a maga fia és a többi hozzá hasonlók a zsidó nép számára.

ALT: Meglátom, meglátom, ha az Isten úgy akarja és odaérünk. Nem bánom... hozom a pénzt. /eltűnik a kabinok felé vezető ajtón/

MIRJÁM: Hogy micsoda társaság került össze ezen a hajón!

SIMON: Mit akarsz tőlük?

MIRJÁM: Mit akarok? Szociális nevelést akarok!

SIMON: Rendben van. Adj nekik szociális nevelést.

MIRJÁM: Ugyan, melyik lenne alkalmas rá? Ez az öreg, tele babonával, - ~~VAGY~~ a Weizsilber, aki a világért sem engedne valakit a táskájához nyulni, annyira félti a pénzét? Vagy Merholz doktor, aki azt sem tudja, hogy miért és mi célból utazik, vagy talán az a bachura, aki az "Ő" érdekében "feláldozza" magát?

SIMON: Kinek az érdekében?

MIRJÁM: Nem tudom, ki az a nagy "Ő", bizonyára egy fiú. Hiszen hallottad, hogyan beszélt róla.

SIMON: Hát ha szereti.

MIRJÁM: Igen. De... a modern nőnek objektívnek kell lennie. Igazán fájlalom, hogy nem mehettünk a mi csoportunkkal.

SIMON: Tehettünk volna egyebek? Hiszen betegséged miatt maradtál vissza.

MIRJÁM: És te pedig miattam.../gyengéden/ Tudod, Simon, nagyon szép volt tőled, hogy maradtál...

SIMON: Szép-e? Hát csak magától értetődik, hogy a kyuca tagjai közül az egyik veled maradt!

MIRJÁM: De hogy éppen te...

SIMON: A kvuca így döntött.

MIRJAM: /csalódottan/: A kvuca határozott így? ... Én azt hittem...

SIMON: Mit hittél ...

MIRJAM: Nem... nem... semmit... Érthető... ha adolgot objektíve nézzük
/sóhajt/

A felső fedélzeten megjelenik Mary, elteszi fényképezőgépét/

MARY: How do you do, Mirjam? How do you do, Simon? Micsoda pompás idő! Már az egész hajót lefényképeztem! Most megszemlélem a panorámát. /Kör-
röskörül nézelődik/ Mi a véleményük, lehetne-e uszni egy keveset a
tengerben?

SIMON: Erre a kérdésre csak a kapitány vagy a hadnagy adhat felvilágosítást
önnek.

MARY: Kitűnő ötlet! Megyek és megkérdezem őket. Feltétlenül kell egy kissé
gyakorolnom. Képtelen vagyok sport nélkül élni! Y cannot. /elmegy/

SIMON: Ez az egész utazás is csak olyan sportszerű dolog, számára, azt hi-
szem.

MIRJAM: Ő maga mesélte, hogy lenne pénze beutazási engedélyre, csak hogy ő
meg akarja ismerni a zsidó nép szenvedéseit, amely az országba való
visszatéréssel kapcsolódik össze.

SIMON: Valóban?

MIRJAM: Igen Riportot óhajt írni róla.

SIMON: A zsidó nép szenvedéseiről?... Ő?

/Megjelenik Nikola, mögötte a két matróz/

MARY: Hadnagy ur! Hadnagy ur! Moment! /Nikola hetykén hozzá lép/

NIKOLA: Parancsoljon, hölgyem.

MARY: Mondja, kedves hadnagy ur, be szabad-e ugranom egy kicsit a tengerbe?

NIKOLA: Mit?

MARY: Feltétlenül kell egy keveset usznom.

NIKOLA: Ó, uszni? Ha... /Bizonytalanul a két matrózra néz/

I. MATRÓZ: Amikor a hajó uszik, veszélyes dolog.

MARY: Ugyan, számomra? Én uszóbajnoknő voltam Bosztonban;

NIKOLA: /rámereszti a szeméit/ És... fürdőruhája van?

MARY: Hogyne!

NIKOLA: Ha van fürdőruhája, akkor nehéz megtagadni... talán...

MARY: Nagyon köszönöm. Szaladok átöltözni.

NIKOLA: /Közelebb lép hozzá/ Talán segíthetek?

MARY: /Nevet és kisiklik a kezei közül/ Az átöltözködésben? Ó, azt nem!

NIKOLA: Talán... legalább lekiséernem szabad?

MARY: Tessék... /leszalad a lépcsőn, Nikola utána/ A kabin ajtajáig!
/ Az orra előtt becsapja az ajtót/

NIKOLA: Ezer ördög! / A matrózok, akik lementek utána, röhögnek/ A csodá-
ba is, mit kerestek itt?

II. MATRÓZ: A hadnagy ur megparancsolta, hogy két lépésnyire kövessük min-
dig...

NIKOLA: Majd adok én nektek két lépést! Kotródjatok a szemem elöl!
/ a matrózok sarkonfordulnak és elmennek, Nikola egy pillanatig
még dühösen bámulja az ajtót, aztán eloldalog/

MIRJAM: /keserű mosollyal/ A pédák azt mutatják, hogy azok a nők, akik
nem veszik objektíve a dolgokat, könnyebben boldogulnak az életben.

/ A felső fedélzeten megjelenik Weiszsilber, gyorsan szedi lábait,
hátra-hátranéz, kezében a bőrönd, utána Jurgó/

WEISZSILBER: / A két fedélzetet összekötő lépcsőre lép/ Mindig csak utá-
nam jön. Miért üldöz engem ez az ember. Akárhová fordulok, csak
mögöttem van./Jurgó közben nyugodt, egyenletes léptekkel folytat-
ja utját, az árbochoz ér és felmegy rá.!

SIMON: Weiszsilber ur, nyugodjék már meg, senkisésem üldözi magát!

WEISZSILBER: /hátrales/ Igazán nem?... Hogyan?

SIMON: Felment az árbócra.

WEISZSILBER: /Visszamegy a felső fedélzetre és felnéz az árbócra/ Igazán...
és én úgy megijedtem. Még kora reggel kezdődött a hajsz. Amikor
tegnap este betelepítették bennünket a matrózok kabinjaiba, -akkor
nekem éppen az ő helye jutott... Mondhatom, ez az én szarenosém...
Micsoda egy hely... Szűk és fülledt, hu! Alig feküdtem le, menten
rosszul lettem. És ő kora reggel bejött, hogy kivegyen valamit az
ágyából. Erre fogtam a táskámat és felsétáltam a fedélzetre. Lega-
lább ott lett volna nyugtom! De nem, egyszerre csak megjelenik me-
gint, Jövök erre, ő utánam...

SIMON: Eszébe kell juttatnom, Weiszsilber ur, hogy ön maga foglalta el azt
a fülkét. Nem várta meg, amíg elosztjuk a helyeket.

WEISZSILBER: Ez azért volt, mert... féltem, hogy elkések... Áldott emlékü nagyapám, az Isten nyugosztalja, mindig azt szokta mondani...

SIMON: Halottuk, halottuk: "Korán menj mindenhová, mert ugyis félrelöknek a többiek..." A könyökünkön nő ki már az egész. Csakhogy nagyapájának bölcsessége itt elvesztette minden értékét, kedves Weiszsilber ur, mert például tegnap este a másik oldalon, pontosan az ablak melletti ágyat jelöltük ki a maga számára.

WEISZSILBER: No ne... honnan tudhattam volna ezt előre?

SIMON: /mosolyog/ Hát így van ez. Mit is akartam még mondani? Ön nem fizette eddig ki a pótdíjat.

WEISZSILBER: /zavarban/ A két fontot, amit ráadásnak kell adni?... természetesen megadom... hogyan... Odaadom az aranyórámat... az többet ér. Biztosítom...

SIMON: Elhízem, Kérdés, vajjon a hajótulajdonos elfogadja-e? Nem lehetne inkább pénzben?

WEISZSILBER: Kézpénzem, sajnos, nincs...

SIMON: Hanem?...

WEISZSILBER: Csak értékpapír... biztosítom...

MIRJAM: Áhá... hát ezért őrzi ugy a táskáját?

WEISZSILBER: /egyre zavartabban/ No és, ha őröm? Talán zavar valakit, ha én őröm? Nézze meg az ember!... /Sértett arcot vág, kapja a táskát és menni akar. A táska fedele ekkor a lépcső korlátjában akad, felpattan és a táskából kihull egy hatalmas görögdinnye, azonnal gurulni is kezd a lépcsőkön lefelé. Weiszsilber kétségbeesetten felkiált/ Atyaisten!

MERHOLZ: Mi van? Mi történt?

HANA: KI KIÁLTOTT

/ kabinokhoz vezető ajtóban megjelenik Mary, sötét fürdőruhában/

MARY: Mi van itt? Valami baj történt?

WEISZSILBER: / kétségbeesetten/ A táskám! Jaj, a táskám!

MARY: Mi történt a táskájával?

SIMON: Kinyílt és kiesett belőle... / felemeli a dinnyét és mindnyájuknak megmutatja... egy dinnye.

UTASOK: Egy dinnye?

WEISZSILBER: Ah! Dinnye! Most mindnyájan kigunyolhatnak! Tudtam, hogy ez lesz a vége... Tudtam... Azért is vettem a dinnyét.

SIMON: Miért?

WEISZSILBER: Mert nincs semmi... Semmi sem maradt... Boltomat szétverték a huligánok... De Varsóban azt mondták, hogy ez még nem ok az adók mérsékelésére... Pedig micsoda adók voltak!... Isten őrizzen tőlük! Miből fizettem volna: A rongcsokból talán? De... nemcsak ezért utazom... Már régóta akartam, Mindig egy kis boltról álmodoztam... Egy kis bolt... Erecben... huligánok és adók nélkül... De mit csinálhat az ember, ha nincs certifikátja? Nekimehet fejjel a falnak. Na, Még utlevelet sem kaptam, mert nem fizettem meg az adókat, És amikor utlevél nélkül átmentem a határon, ott helyben elfogtak és Bukarestbe hurcoltak, Dörtönbe. Egynest oda. Ott aztán elvették tőlem mindent. Az utolsó fillérig. Kész. Ha nem jöttek volna a segítségemre jó és nemeslelkű zsidó testvérek még mindég ott ülhetnék. Börtönben. Csak hogy többre, mint hajójegyre ~~nár~~ nem telt abból a pénzből sem, amit kaptam. Amikor láttam, hogy maguk mindnyájan úgy mennek Erecbe, hogy tele van a kezük bördöccel, kistáska, nagytáska, ilyen, olyan táskák, hogy mindenki visz valamit a kezébe... akkor szegény fogott el. Hogyan utazhatom üres kézzel? Hiszen kigunyolnak, koldus, koldusnak néznek, snorrernek... Efre mentem és vettem egy táskát, szép táskát. És hogy észre ne vegyék, hogy üres, vettem belé egy szép hatkilós dinnyét, Mert szép dinnye, ugyebár? A boltban odahaza, 30 gros volt kilója az ilyen dinnyének, itt meg az egész dinnye összesen tíz drachma. Az utolsó tíz drachmám.

SIMON: / egy pillanatnyi hallgatás után / Weiszsilber ur, ez a dinnye igazán elsőrendű, csak hogy teljesen ~~felősalagos~~. ~~Közülünk senkinek nár~~ gunyosan azért, mert nincs semmije.

MERHOLZ: Mindnyájan szegények vagyunk még akkor is, ha egyikünknek, másikunknak maradt egy kis pénze.

MARY: /Weiszsilberhez lép/ Talán kisegithetem valanivel... nagyon örülnék...

MIRJAN: Meg kell mondanom, Weiszsilber ur, hogy már sokkal... szimpatikusabb nekem. Én általában a magántőke ellen vagyok. Simon, hiszen a te felfogásod is ez, ugye?

SIMON: Ugy van, És éppen ezért azt javaslom, hogy tekintsük t a dinnyét közvagyonnak és osszuk szét mindnyájank között.

MARY: Pompás! Adja ide Simon, Weiszsilber ur, maga fogja felbontani.

WEISZSILBER: Hogyne... örömei... Önök igazán jó emberek... / Simon feléje dobja a dinnyét, de kicsuszik Weiszsilber kezéből, Althoz gurul, aki a kabinok felől jön./

ALT: Szent Isten! Mi történik itten?

MARY: Fogja meg, Alt ur, fogja meg! /Feléje szalad. Alt felemeli a dinnyét és Mary kezébe akarja adni, amikor meglátja, hogy fürdőruhában van/

ALT: Juj, Isten óvjon a csapástól! Fúj, fúj, fúj! / Elfordul Marytól és

imádkozni kezd/

MARY: Mi baja? / Mindnyájan nevetnek/

MERHOLZ: Egy öreg zsidó szemében ön kissé hiányos ruházatban van.

MARY: Oh, ez az egész? Mindjárt segíték a bajon. / begombolja fürdőköpenyét/

ALT: És maguk még nevetnek. Uram Istenem, micsoda zsidók! Tréflit esznek, megszegik a szombatot, meztelenül járnak... fuj! /ledobja a dinnyét/

HANA: Milyen kár érte, Pedig szép dinnye. / Felemeli a dinnyét és Simonnak dobja, ő tovább dobja, és így kézről-kézre jár, nevetés, vicám zaj./

ALT: Megbolondultak! Akármilyen legyek, ha nem bolondultak meg!

MERHOLZ: Nem, Alt ur. Mi csak felejtünk... egy pillanatra felejtettünk...

/ Egyszerre csak Patrokli éneke hallatszik/

PATROKLI: / afelső fedélzeten megjelenik, vállán kötélcsomó, énekel/

Most issza a tenger a nap aranyát,
felhőtlen a végtelen ég,
mintha mosoly sugárzana rád,
elfeleded, hogy fájt az elébb,
s örülsz, hogy az ég szeme kék...

MARY: Pat, tanítson meg bennünket erre a dalra!

PATROKLI: Tessék - énekeljenek velem együtt. /elkezdi és mindnyája utána/

Tovább, tovább, vár rád a part,
a partra jutsz, csak úgy akard,
a szél repit, a hullám sodor,
aki erős,
az mindig győz,
s ur leszel sorodor!

SIMON: Ezért a szép dalért Patnak is jár egy rész a dinnyéből. Mary, adja ide.

MARY: /dobja a dinnyét/ Hopplá! / a dinnye ahelyett, hogy Simon kezébe hullanék, a szénraktárba esik/

UTASOK: Fogják meg! / a raktár bejáratához szaladnak és lenéznek/

SIMON: Mi van ott?

PATROKLI: Szénraktár.

HANA: Nem lehet lemenni és felhozni a dinnyét?

PATRCKLI: Dehogynem, már hozom is. / A kötél végét a korláthoz köti, a többi a raktárba hajítja, leeszkesedik rajta és eltűnik a raktárban. Mindnyájan meghajolva néznek a sötétbe lefelé. A fedélzeten megjelenik a kapitány. Simon kivételével senkisé nem törődik vele/

KAPITÁNY: Mi ujság? Mi van, mi van?

SIMON: Beleesett valami a raktárba...

KAPITÁNY: Még jó, hogy valami és nem valaki, Nem járt erre véletlenül a hadnagy?

SIMON: Nemrég láttam,

KAPITÁNY: Hol a pokolban lehet? / Simonhoz/ Mit is akartam mondani... Hiszen megígérte, hogy ma elintézi a számlát.

SIMON: Kérem azonnal is kiegyenlíthetem. Alt ur, elhozta a pénzt?

ALT: Igen, elhoztam... De előbb beszéljen vele.

SIMON: Majd, majd. / a kapitány felé :/ Tessék, itt a pénz. Egyik utas ugyan még nem fizette ki az egész összeget, de ezt is elintézem még ma. Ezenkívül még tisztázni akartam... / a felső fedélzeten megjelenik Nikola/

NIKOLA: Megkapta a pénzt?

KAPITÁNY: Ez pillanatnyilag nem fontos...

NIKOLA: Micsoda? Nem fontos? Adja ide azonnal, vagy...

KAPITÁNY: Türelem. A barométer ijeszten zuhan.

NIKOLA: A barométer?...

KAPITÁNY: Minden előkészületet meg kell tennünk. Jurgót felküldtem az árbócra, hogy a vitorlák szélfelületét csökkentse. Már itt is van. / Jurgó leem ászik az árbécról/ Mi van? Bevettél belőlük?

JURGÓ: Bevettem, és...

KAPITÁNY: Na?

JURGÓ: Az a nagy felhő egyenesen felénk tart.

KAPITÁNY: Ez az... Látod, Nikola?

/ A raktárból hirtelen Patrokli kiáltása hallatszik/

PATROKLI: Istenkém! Segítség! Juj!.... Segítség!

SIMON: Pat! Mi van veled? / Lentről elmosodott felelet/

KAPITÁNY: / nem érti Patrokli szavait/ Ki kiabál? Mi az?

SIMON: Azt mondja, hogy valaki van ott lent.

KAPITÁNY: Hogy? Mi? / Lejön az alsó fedélzetről Nikolával Jurgóval, a raktárajtóhoz lép/ Mi történt., Pat? / lentről Patrokli homályos válasza/ Kit találtál?... Hogy embert? ...Él?...Nem?... Jurgó mássz le és nézd meg, mi történt ott?

JURGÓ LEERESZT EGY KÖTÉLLÉTRÁT, lelépegett rajta. Közben a nap elborul mintha sulyos felhő ereszkedett volna a nap felé. Senkisen törődik vele/

HANA: Jóságos Istenem. Bárcsak ne történt volna semmi baj!

MIRJAM: Vajjon ki zahanhatott bele?

MERHOLZ: Talán valami részeg matróz. Tegnap este nem álltak valami biztosan a lábukon...

SIMON+-Jönnek felfelé!

/ A raktár bejáratában megjelenik Patrokli, majd Jurgó, aki vállán viszi Rudi holttestét, amely egészen fekete a szénportól, úgy hogy senkisen ismer rá. Jurgó leteszi a padlózatra. Néma csend. Egyszer csak rémes kiáltás tör ki Hana torkából./

HANA: Hiszen ez Rudi! Szent Isten, a Rudi!

MERHOLZ: Képtelenség!

HANA: / a halott mellé térdel, letörli kendőjével arcát/ A Rudi., az, a Rudi! Mit csináltál, Rudi!

MIRJAM: Orvost, orvost kell hivatni!

SIMON: Van orvos a hajón?

KAPITÁNY: Nincs, nincs itten...

MIRJAM: Hiszen Merholz doktor orvos...

MERHOLZ: / megvizsgálja Rudit/ Már nincs szüksége orvosra. / Patrokli és Jurgó leveszik fejükről a kalapot/

HANA: Mit csináltál, Rudi?! Mit csináltál, szerencsétlen gyerek?! ... Rudi... Rudikám... / Sirva borul a holttestre, Simon feléme és ő szorosán hozzátapad/ Velünk akart jönni... Azt mondta, hogy nem bír tovább ott maradni... hogy megful... és én nem engedtem neki ... gondoskodni akartam először róla... hogy legyen hol laknia, anyus-sal,... hogy vigyázzon addig anyusra.... Akartam.... A pénzből nem telt mindkettőnk részére. Pénz! Igen, a pénz! Ha pénzem lett volna, akkor nem bírtam volna neki ellenállni... ez bizonyos...

/ hirtelen megfordul és kinyújtott kézzel a kapitányra mutat, kiabál! / Ő a bűnös!... Ő!... Nem volt neki elég, amit kizsarolt belőlünk... még többet akart!... Gyilkos! Gyilkos! / Kapitány és Nikola zavarodottan hátrálnak/

SIMON: Nem bűnösebb ő sem másoknál, Hani. Manapság mindenki út a nála gyengébbekben. Mi gyengék vagyunk és ezért üldöznek bennünket. Ezért zárták be előttünk az összes kapukat, Rudi az áldozat. Minden áron menekülni akart és ime ez volt az ár.

/ Hosszu hallgatás, csak Hana halk sirása hallatszik, Simon keblén. Egyszer csak Alt elkezdi halkán a Kaddis imát, mindnyájan hallgatnak. Hana abbahagyja a sirást. A kapitány és Nikola leveszik sapkájukat. Az ima végén megjelenik a mentőcsonakok között Váhi, kezében vitorlavászon és tü. Némán lejön a lépcsőn. Láttára mindenki megdöbben, kitérnek előle és így szabad útja van a holttesthez. Ráteriti a vásznak a holttestre.

HANA: Mi ez? Mit akar ez az ember?

KAPITÁNY: Ő a mi halottasemberünk. Hajószokás szerint a holttestet vitorlavászonba csavarják és a tengerbe dobják.

HANA: Nem, nem engedem! Nem, nem! Hiszen megígérttem neki, hogy kijön az Országba, megesküdtem neki... oda k e l l érnie! Legalább a teste... Én magammal viszem. Oda k e l l érnie!

KAPITÁNY: Ez lehetetlen.

SIMON: miért?

KAPITÁNY: A partraszállás nehéz és veszélyes. Éppen elég gondom van a maguk partraszállítása miatt is. Éppen csak egy halott hiányoznék.

SIMON: Eleget fizettünk önnek ezért.

NIKOLA: Ért / a halottra mutat/ nem fizettek. És hallotta, hogy a tengeri törvény előírja, a holttestet el kell süllyeszteni.

HANA: Nem, nem engedem. Megesküdtem neki, hogy odaér. Simon, véd meg őt!

MERHOLZ: Mindnyájan védelmezni fogjuk.

MARY: Nem engedjük beledobni. Hani. Ne féljen. / az utasok közben körülzárják a holttestet/

SIMON: / a kapitányhoz/ Szóljon a maga halottasemberének, hogy menjen innem és adjon néhány szál deszkát, szegeket és kalapácsot. Koporsót csinálunk neki és magunkkal visszük.

NIKOLA: Na nézzük csak! Parancsokat osztogat nekünk! Jegyezze meg magának egyszer s mindenkorra, hogy itt a hajón én vagyok a parancsnok! A halottat a tengerbe dobjuk.

SIMON: Nem dobjuk.

NIKOLA: / Simon elé lép/ Majd meglátjuk.

SIMON: /szemébe vágja/ Csirkefogó!

NIKOLA: Mit mondott?! / neki akar menni, de a sötétség egyre nő, villám hasogatja az eget, fülsiketítő mennydörgés hallatszik/

KAPITÁNY: A vihar! Átkozott...! / dörgés/

WEISZSILBER: Isten Atyám, segíts!

SIMON: Csend legyen. Weizsilber ur, a kiabálás nem segít.

WEISZSILBER: Könnyű azt mondani... amikor én félek... /dörgés/

NIKOLA: / ijedten a felső fedélzetre rohan/ Eresszétek le a mentőcsónakokat! A mentőcsónakokat! / Matrózok bukkanak fel, a csónakhoz szaladnak, közben szélvihar seper végig, dörgés/

KAPITÁNY: Megállni! Ne hallgassatok arra a marhaságra! Rohanjatok a kormányoshoz, hogy forduljon északra! Bevonni az összes vitorlákat! Köteleket meglazítani!

SIMON: Szívesen segítenék... Tehetek valamit?

KAPITÁNY: Maga?... Mit tudna?

SIMON: Amit parancsol.

KAPITÁNY: Rendben. Menjen maga is a vitorlázathoz! / amatrózokhoz/ Mi történt veletek? Hagyjátok a mentőcsónakokat! Állatok, a vitorlához, a vi-tor-lá-hoz! / Simon átadja Hanát Merholznak, aztán elsőnek mászik fel az árbócra/

NIKOLA: Vissza! Vissza! A csónakokhoz! Eresszétek le a csónakokat! / a matrózok savarban össze-vissza futkosnak/

HANA: Rudi mellé borul/ Rudi, ha nem érünk oda mind a ketten, akkor én is meghalok. Esküszöm neked, Rudikám!

FÜGGŐNY...

HARMADIK KÉP.

A szinpad ugyanaz, mint a második képben, csak a mentőcsónakok hiányoznak. Éjszaka van. A hajón semmiféle fény nem látszik. A horizontot fénypontok pislákolnak: a távoli part jelei. A felső fedélzeten áll a kapitány, távcsővel a partfelé néz, mellette Nikola. Az árbócon Patrokli áll. I. és II. matróz az alsó fedélzeten a csónak leeresztésével foglalatoskodnak. A csónak nem látszik, csak a leeresztő daru csikorog. Az utasok holmijuk mellett álldogálnak. Merholz idegesen járkál fel s le. A sarokban imádkozik. Amikor a függöny felmegy, az ima halk dallama hallatszik csupán.

NIKOLA: /kapitányhoz/ Látsz valamit?

KAPITÁNY: Egyelőre semmit. Ugy látszik, csendes minden.

NIKOLA: Akkor kezdhethük? / A matrózok a daru láncával csörömpölnek/

KAPITÁNY: / a matrózokhoz/ SSS! Csend! Nem megmondtam, hogy néma csöndben dolgozzatok?

I. MATRÓZ: / a II matrózhoz/ Könnyű azt mondani: csend, csend. És ha a csónak nem hallja a parancsot? A lánc mérő rozsdá. Csoda, hogy el nem szakadnak,

II. MATRÓZ: És ez a förtelmes tákolmány. Nem gondoltam volna rá, hogy ez még egyszer tengerre ereszkedik. Évek óta csak a patkányok táncoltak benne.

NIKOLA: / hallgatja a matrózok szavait/ Micsoda? Talán méltóságotokoa alulinak tartjátok, hogy ezen menjetek? He, micsoda urak! Csónak, az csónak. Másról sem hall az ember.

KAPITÁNY: / haragosan/ Mit gondolsz, elővettük volna ezt a lomot, ha a te marha parancsod nem hangzott volna el a vihar kellős közepén? Esküszöm, külön művészet kell egyszerre elveszíteni az összes mentőcsónakokat!

NIKOLA: Örülj, fiam, hogy legalább megmaradt ez a kedves kis Noé bárkája... a büszke Delphi. Csoda, hogy nem mállott szét!

KAPITÁNY: Az sem a te érdemed!

NIKOLA: Igen, tudom. Mindjárt azt mondd, hogy az a zsidó mentette meg!

KAPITÁNY: Megmentette, vagy nem mentette meg,, de az az egy biztos, hogy bebizonyította, több, esze van, mint neked. Ugy viselkedett, mint egy valószínű matróz!

NIKOLA: Idehallgass. Nem kertelek, nyíltan kimondom, hogy eddig vagyok már ettől az egész ülettől. Holnap, amikor mindennek vége lesz, kiszállok én is. Te pedig szerezhetsz magadnak más tisztet - nem bánom azt sem ha zsidót!

KAPITÁNY: Jurgó, segíts. / Jurgó felemeli a koporsót és a csónakban álló matrózok kezébe csusztatja. / a matrózokhoz: / Ti meg egyenesen előre evezetek. A part közelében vigyázzatok, balra sziklák vannak. A fő, hogy csendben végezzetek. Ha valami baj van, forduljatok vissza. Ha elfognak benteket, megnézhetitek magatokat. Megértettétek?

II. MATRÓZ: Meg, kapitány. / eltűnnek, az utasok a korláthoz nyomulnak és nézik a távozó csónakot/

MARY: Aha, gyorsan megy! Teljes erejükből eveznek!

HANA: Alig lehet már őket kivanni...

SIMON: / Maryhez/ Van valami a kezében... távcső... nem? Adja egy pillanatra ide.

MARY: Nem, a fényképezőgépem. Akartam volna... Azt hittem, hogy talán...

SIMON: Most?

MARY: Azt hittem, hogy talán egy pillanatra kapunk valami fényt...

SIMON: És lefényképezi a zsidók szenvedését, amiért hazájukba visszatérnek, nem?

HANA: Már nem látni őket... Olyan izgatott vagyok... Rémes, borzasztó... Mit gondol Simon, sikerül?

SIMON: Reméljük. Jöjjön és üljen le egyelőre. Ráérünk. / Egyik padhoz vezet/

MARY: Most haragszik rám. Igazán nem értem, miért? Elvégre mindig kell parancsolni az idegeinknek? Nem?

MERHOLZ: Parancsolni az idegeinknek. Milyen könnyű mondani ezt! Mikorra számíthatjuk visszatérésüket?

MARY: Én két pár evezővel 20 perc alatt megtettem volna az utat.

MERHOLZ: Husz perc alatt? Atyaisten, még husz perc? Nem bírom tovább... Élet és halál között... Csak már vége lenne az egésznek, hogy megnyugodhatnék... / Simonhoz lép/ Kéremszépen, megállapították a ki- szállás sorrendjét?

SIMON: Igen,

MERHOLZ: És ki ... ki az első, ha szabad kérdeznem.

SIMON: / ránéz és egy pillanattal nem felel/ Ön. / Merholz felsóhajt/ Ön és Heni az első. Mary és Alt a következők. Mirjam és Weisz Silber a harmadikak.

HANA: Ée maga?

SIMON: És én ... utána...

MERHOLZ: / a többihez fordul/ Mirjam, hallotta? ~~Kagyd meg Weizszsilberral,~~
Alt ur pedig Maryvalt

ALT: Magával? Na, nem bánom... Mit tehetek?... Csak odaérjünk... / hango-
san imádkozik/ " És vezess minket vágyaink révébe, hogy éljünk és
békeességben örüljünk..."

MERHOLZ: Csendesesen, Alt ur. Már egyszer figyelmeztették, hogy ne beszéljen
hangosan.

ALT: A jó Istenhez mindig szabad hangosan szólni. Hangot emelni az Egék U-
rához - egyet jelent a felszabadulással és menekvéssel. Be hiszen mag-
uk nem értik ezt. Sok baj érte Jiszrael házat. Pogromok, gonosz
törvények, száműzés, kinok, de Izrael népe még mindig él! Mivel
magyarázzák maguk ezt meg? Avval, hogy valahányszor baj éri Izra-
elt, felemeli hangját és így kiált: " Smá Jiszróél!..." És az Ur
kinyújtja jobbját és megment bennünket az ellenségtől és csapásoktól,
amelyek ezen a világon vannak. És minél nagyobb a baj, annál hango-
sabb a kiáltás.

MERHOLZ: Csak ne legyen rá szükségünk máma.

ALT: Ej, ej. Nem értik meg, hiába. / félrevonul/

WEISZSILBER: Dehogynem értjük. Mi az, amit olyan nagyon kell érteni? A zsi-
dó há'fél akkor kiabál. Dehát mi haszna van belőle? A viharban is
én kiabáltam és Simon dolgozott. Na, és - mit gondolnak - ki men-
tett meg bennünket? Jó fiu ez a Simon - ugye, Mirjam?

MIRJAM: / felsóhajt/: Nagyon jó.

WEISZSILBER: Mit mondjak magának? Szeretnék olyan jó lenni, mint ő.

MIRJAM: / érdeklődéssel fordul feléje/ Maga is lehet ilyen, ha megnevelik.
Mit szándékozik kezdeni az Országban?

WEISZSILBER: Hogy őszinte legyek, még nem is gondoltam rá. Igazán nem tu-
dom. Nincs pénzem.

MIRJAM: Rokonai?

WEISZSILBER: Azok sincsenek. És miért nincsenek? / kétségbeesetten bólogat/
Nős voltam és most nem vagyok az. És miért nem vagyok? Mert egyszer
a kelletténél korábban mentem haza... / sóhajt/ Így van ez már...
/ hallgat/ És maga?... Azaz van családja?

MIRJAM: Szüleim ott maradtak száműzetésben, Litvániában.

WEISZSILBER: És... és... hm... vőlegény? Van?

MIRJAM: Nálunk azt úgy mondják, hogy bachur, és nem vőlegény.

WEISZSILBER: Na, jól van, legyen bachur.

MIRJAM: / halkán/ Nincsen.

WEISZSILBER: Na nézzék csak... én azt hittem, hogy a Simon...

MIRJAM: / beszéd közben többször sóhajt, halkán/ Igen... én is azt hittem.

WEISZSILBER: Bocsásson meg... nem akartam...

MIRJAM: Nem, nem. Nincs abban semmi. Azaz... azt hiszem, hogy még lehet magát nevelni. Mindenesetre jó, hogy együtt megyünk.

HANA: / Simonhoz/ Kár, hogy nem együtt megyünk.

SIMON: Nem tesz semmit, Hani

HANA: / csalódottan/ Nem tesz semmit... ha maga is úgy gondolja... és mégis, minél később szál ki valaki, annál nagyobb veszélynek teszi ki magát. Megtörténhetik, hogy nem látjuk többé egymást.

SIMON: Nem, nem hiszem...

HANA: Mégis... Ezért el akarok búcsuzni magától és megköszönni, hogy...

SIMON: ... de Hani...

HANA: Ha Ön nincs, nem bírtam volna ezt a csapást elviselni. Igazán... maga mellett valahogyan könnyebb volt. Az első pillanattól éreztem, hogy... amikor a kezét felém nyújtotta... Ilyenkor lehet megismerni az embert. Hirtelenül veszi észre...

SIMON: Én még előbb vettem észre magát.

HANA: Igazán?

SIMON: Igen. Amikor Herholz doktorral beszélt és elmondta neki...

HANA: Hallotta, hogy mit mondtam?...

SIMON: Igen.

HANA: Ah, ezért nem tartja fontosnak, hogy együtt menjünk? Hallott minderről, apámról, a családukról?...

SIMON: Apjáról?

HANA: Hogy keresztény volt?

SIMON: Nem ezt nem hallottam. De hát olyan fontos az, hogy ki kicsoda és hogy mi volt az apja? Az a lényeges, hogy maga olyan, amilyen.

HANA: / megkönnyebbülten/ Igazán? Ez jó, nagyon jó. De mégis, mit hallott akkor?

SIMON: Hallottam, hogy "róla" beszélt... arról, akinek a kedvéért utazik...

HANA: / szomorúan/ Igen. Az ő kedvéért utaztam, ő azonban nincs többé.

Nem is tudom, hogy miért utazom?

SIMON: Kicsoda? Ki nincsen?

HANA: Rudi.

SIMON: A Rudiről beszélt akkor? Én azt hittem... / hirtelen kitöréssel/
Hani! Ne mondja, hogy nincs miért utaznod. Ha majd megtudod mi ott,
akkor megtudod, hogy miért jöttél el. Én elviszlek mindenhová...
és megváltoztatom a leszállás sorrendjét. Egy csónakba szállunk...
együtt...

MERHOLZ: / hirtelenül hangosan suttogni kezd/ Jönnek vissza! Jönnek vissza-
felé!

MARY: Vissza? Ilyen hamar? Ez lehetetlen!

MERHOLZ: De igen... nézzék, az ott.. az a fekete pont.

SIMON: / A korláthoz lép/ Csakhogy látszik valami.

MERHOLZ: Hála Istennek. Nemsokára mindennek vége. Nemsokára...

KAPITÁNY: / nyugtalanul/ Mi az? Nikola, látod?

NIKOLA: Igen, valami közeledik. Csónak?

KAPITÁNY: Nem, nem, mintha két csónak...

NIKOLA: Add ide egy pillanatra. / elveszi tőle a távcsövet/ Igen... az...
egy s után... Mi ez?

KAPITÁNY: Nem tudom. Félek, hogy...

NIKOLA: Mitől félsz?

/ Hirtelen vakító fény csap fel az égre, majd a hajót is megvilágít-
ja egy villanásnyi időre. Az utasok megijednek./

WEISZSILBER: Mi ez? Mi ez ?

HANA: Szent Isten, milyen félelmetes fény!...

MARY: Honnét jön?

KAPITÁNY: Rakéta! A rendőrség rakétája.

ALT: / hangosan/ Smá jiszoél...

MERHOLZ: Mit kiabál? Miért kiabál folyton? Mi van magával?

SIMON: Elfogtak bennünket. / Csend, a fény kialudt/

MERHOLZ: / kitör/ Nem, nem! Ezt nem csinálhatják velünk, ez lehetetlen!

Nekem le kell szállnom, le k e l l szállnom. / kigyullad egy második rakéta, /

KAPITÁNY: Lefeküdni, lefeküdni! Még ránk is lőhetnek! / mindnyájan lehajolnak, vagy az árbóchoz, falakhoz lapulnak. Néhányan halkán morgják Urísten, Szent Isten! /

KAPITÁNY: Elfojtott hangon / Azonnal el kell innen tűnnünk! Nikola rchanj és adj parancsot, hogy szedjék fel a horgonyt. Jurgó, menj a gépházba, indítsanak! Pat, a figyelőbe! / Az első kettő eltűnik, csak Pat marad a helyén / Miért nem mész? Félsz?

PATROKLI: Nem, uram, csak...

KAPITÁNY: Na, mi az!

PATROKLI: Azok ott a csónakban...

KAPITÁNY: Mi van velük!

PATROKLI: Csak nem hagyjuk itt őket?

kalamajkából. Na ja! A matrózokat félti! A csónak uram, a csónak!
Az a legfontosabb. Most aztán hogyan szabadulok meg maguktól?

SIMON: V gye a hajót egy másik partrészre,

KAPITÁNY: Hát maga azt hiszi, hogy a rendőrség már nem lármázta fel az
egész partot. Még elfogják a hajómat.

SIMON: Mint az egerek a csapdában, mit az egerek!

HANA: / felkiált Simonhoz/ Simon! Megkérdezte? Mi van hát?

SIMON: / kétségbeesett kézmozdulatot tesz/

PATROKLI: / Lemászik az árbóc közepéig/ Közelednek.

KAPITÁNY: Kik? A rendőrség?

PATROKLI: Nem, a matrózok usznak felénk. Meg kell állítani a hajót.

KAPITÁNY: Megállítani? Most? Amikor a rendőrség a nyomunkban van?

PATROKLI: Már itt usznak!

SIMON: Igaza van, meg kell állítani!

KAPITÁNY: Kicsoda maga, hogy úgy rendelkezik itt, mint hogyha maga lenne
a kapitány? Azért se állítom meg. Menjenek a fenébe!

SIMON: Pat, ne hallgass rá. Szaladj a gépházba, álljanak meg. / Patrokli
srohan, Simon is lefut a lépcsőn. A kapitány utána akar szaladni,
de megbotlik/

SIMON: A kötélletrát eresszék le! Ki kell menteni őket! / Az utasok át-
dobják a kötélletrát a korláton, az uszók felé/

KAPITÁNY: Megtiltom! Megtiltom! Hol az ördögbe mászkál ez a Nikola
/ a tengerből a matrózok kiáltása hallatszik/

SIMON: /áthajol a korláton/ Ide! Ide! Hé! Ide! / Az utasok átsegítik a
matrózokat a korláton, azok visések táromlyognak. Patrokli oldal-
vást figyelő őket/ Pat, most megmonthatod, hogy indítsák a gépe-
ket. / Patrokli eltűnik, / Simon a kapitányhoz / Látta? Nem tör-
tént semmi baj.

KAPITÁNY: Nagyobb a szerencséje, mint az esze. / Lemegy és a matrózokhoz
fordul/ Na, ti jól megcsináltátok, mondhatom;

I. MATRÓZ / még mindig liheg/ Pechünk volt... heh... Azt hittem, hogy
el sem érjük... Amikor a hajó elindult...

KAPITÁNY: Megállítottam értetek a hajót, pedig nem érdemeltétek meg!

II. MATRÓZ: Mit lehetett tenni? Mintha a víz alól bukkant volna fel az a

másik csónak. Evezünk mint az örültek, de az gyorsabb volt.

HANA: És... Mi történt Rudival?

II. MATRÓZ: Kivel?

SIMON: A koporsóval... Hova lett?

II. MATRÓZ: Az? Az már a parton van. Diszkisérettel vitték a partra. Azt hitték persze, hogy fegyver van a ládában és amikor már nem volt más választásunk és a tengerbe vetettük magunkat, még hallottuk, ahogy a parancsnok úgy rendelkezett, hogy ovatosan szállítsák a ládát a rendőrörsre. Na, azok is csodálkoznak, ha felbontják.

HANA: Istennek hála, ő már odaért.

SIMON: Ugy van, Hani, ő már odaért és ott is marad. Tőle nem kérnek certifikátot, el sem kergetik, ha majd rájönnek, hogy hogyan ért oda. Rudi megmenekült.

MERHOLZ: És mi? Akik élünk? Talán legyünk öngyilkosak, hogy követjük az ő utját? Hát csakugyan a halál az egyetlen menedék?!

SIMON: Nem, nem, Merholz doktor, mi is odaérünk, mégpedig délben.

WEISSILBER: Az is lehet, hogy igen, de az is lehet, hogy nem. Ki tudja?

ALT: Az Igek Ura, és ha úgy akarja...

SIMON: Nem! Ha majd a mi akaratunk erős lesz... és harcolni fogunk érte!

FÜGGÖNY.

HARMADIK FELVONÁS.

IV. kép.

/ A színpad ugyanaz, mint a második és harmadik képben. ~~Forró déli~~ szél fuj. A horizonton egy kikötőváros képe látható, kikötőiben ~~hajók~~ horonyoznak. Az alsó fedélzeten, az árbócon és a korlátnál ülnek és álldogálnak a matrózok ~~és emelkedett hangulaton bémúlnak a kikötő felé.~~

II. MATRÓZ: / a város felé mutat/ Klassz, ugye?

I. MATRÓZ: Mi? Hogy ez? Hahaha! Szerelmes vagy ebbe a fészekbe, mintha valami széplány lenne!

II. MATRÓZ: Ez fészek neked? Nézzétek csak! Az ország negyedik kikötője és azt mondja rá, hogy fészek. Másodszer pedig a szülővárosom és azt mondom, hogy nincs még ilyen a tenger összes partjain. Csuda boldog vagyok, hogy haza jöttünk. ~~Jó hazatérni, mi? / Rágyújt egy nótára s a többiek vele énekelnek.~~

Kar/
/ Solo/
Jó hazatérni a Földre a hosszú harcok után,
Jó, hogyha vár a hazád és hívnak a partok, a tájak,
Nem baj, ha szegény, nem baj, ha kopár,
A miénk, a tiétek az otthoni táj!
Mint pörgettyű, pardül a földgömb,
És vége, de hossza se nincs,
Ugy átkozod, mint rab a börtönt,
Ha nincs, mit tiédnek tekintsz.

Ezért hajrá! Pajtás, szóljon a dal rá,
Szóljon a... szóljon a dal,
Szóljon a... szóljon a dal rá
Dalolja öreg, fiatal:

/ Kar/
Jó hazatérni a Földre a hosszú harcok után,
Jó, hogyha vár a hazád és hívnak a partok, a tájak
Nem baj, ha szegény, nem baj, ha kopár,
A miénk, a tiétek az otthoni táj!

/ A kapitány és Nikola dühösen megjelennek/

KAPITÁNY: Mit csináltok itt? Teljesen elment az eszetek? Temérdek munka vár rájuk, ők meg úgy üldögélnek, mint a nagyurak. / Belerug az egyik kötél csomóba/ Piszok és bűdösség mindenütt! Az lesz a vége, hogy a hivatalos vizsgálat megállapítja, hogy valami járványos nyavalyát terjesztünk és itt tart bennünket a hajón! Legalább a fedélzetet takarításátok össze! / A matrózok kászólnak, menni akarnak, de visszatartja őket/ Várjatok csak. Ha kérdeznek benneteket, akkor mondjátok, hogy Tyrusban voltunk, utközben viharba kerültünk, a gép elromlott, és amíg a javítással vesződtünk, kifogyott a vizünk, ezért jöttünk vissza. És ha utasokra kérdezősködnének, ti semmiféle utasról nem tudtok. Megértettétek?!

MATRÓZOK: Megértettük.

KAPITÁNY: És most lássatok munkához. Pat, menj az árbócra. Ha észreveszed az ellenőrző csónakot, akkor szaladj hozzám. / A matrózok elmennek/
Most még csak azon fő a fejem, hogyan szállítsuk le őket?

NIKOLA: Az is nagy gond! Egésznap lent ülnek, a kutya sem veszi észre őket amikor a kikötőbe érkezünk. Éjjel pedig kitesszük őket a partra s aztán: agyó! felszedjük a horgonyt. Nem szaladnak utánunk a vízben.

KAPITÁNY: Igen... és ha lármát csapnak?

NIKOLA: Az ő helyzetükben? Még mukkanni sem mernek, hiszen azonnal lefognák őket, Certifikát nélkül bajos!...

KAPITÁNY: És ha nem akarnak leszállni?

NIKOLA: Majd én teszek róla, hogy akarjanak, bizd rám. Nem kapnak vizet és ez a déli szél úgy perzsel, mint a pokol. Azt mondjuk nekik, hogy a víztartályokat csak holnap töltjük meg és aki szomjas, szálljon ki a partra és igyék.

KAPITÁNY: / meztelen / Hőhő, Nikola. Csak egykicsit közeledjünk a szárazföld fele és a te agyad már megint a jó kerekeken forog. Hogy hogyan kell hajót vezetni ahhoz fogalmad sincs, da ha má s r ó l van szó, nem méssz a szomszédba tanácsért. Még nagy ember lesz belőled.

NIKOLA: Mit gondolsz: a nagy emberek sem tudnak hajót vezetni és mégis nagyok. / Egyszerre csak meglátja Simont, amint éppen a kabinok felől jön/ És maga mit mászkál itt? Nem megmondták maguknak, hogy a kikötők közelében a kabinban kell maradniok és ne futkározzanak szerteszéjjel?

SIMON: / arca mintha összezugorodott volna a szenvedéstől és gondtól. Ügyet sem vet Nikolára és a kapitányhoz fordul/ Vizre van szükségünk,

NIKOLA: Megkapták a részüket, bőségesen. Megkapták az egész napi adagjukat féllitert fejenként.

SIMON: / a kapitányhoz / Betegeink vannak, akik az utolsó napok élelmezésétől betegedtek meg. Meg aztán az örülés kerülgeti odalent az embert, forró és fullasztó a hőség. Az a félliter viz nem elég.

KAPITÁNY: Nincs több. Elfogyott.

SIMON: De én tudom, hogy van. A tartályok félig tele vízzel. Saját szememmel láttam.

NIKOLA: Micsoda dolog ez? Maga kémkedik a hajón? Mi keresnivalója volt a tartályoknál?

SIMON: Nem vagyok kém. A gépházban voltam. Érdekelnek a gépek.

KAPITÁNY: Ha félig kiürülnek a tartályok akkor csökkenteni kell a vizadagot ez a szabály.

SIMON: A matrózoknál nem csökkentették.

KAPITÁNY: Holnap megtöltjük a tartályokat.

SIMON: A vízre ma van szükségünk. Említettem, hogy betegek vannak.

NIKOLA: Estére kiszállhatnak és ihatnak.

SIMON: Nem akarunk kiszállni.

NIKOLA: Micsoda?

SIMON: Mi csak arra a partra akarunk kiszállni, ahová maguknak eí kell vinni bennünket.

KAPITÁNY: Megmondtam, hogy odamegyünk, mihelyt vizet és csónakot szereztem. Egyelőre csak szálljanak ki itt vizet inni. Nincs abba semmi.

SIMON: Nem szállunk ki..

NIKOLA: No-no, majd meglátjuk.

SIMON: Nem ismerem a maguk terveit. Azt azonban tudom, hogy maga mindenre képes. De ha erősekre gondolsz, mi használóval válaszolunk.

NIKOLA: /zörgés/ De azt nem mondtam, én csak...
/ A kabinok felől megjelenik Hana/

HANA: Simon, Simon!

SIMON: Mi történt?

HANA: All rosszul lett.

SIMON: És még mindig nem szereztem vizet. Mit mond Merholz doktor?

HANA: Az a legnagyobb baj, hogy ő sem egészséges. Olyan különösen viselkedik... Ha legalább a fedélzetre felvihetnék őket, a tiszta levegőre...

SIMON: Várjon, megpróbálok. / a kapitányhoz/ Ott lent ájuldoznak az emberek a fullasztó hőségtől. Meg kell engednie, hogy egy kis időre a fedélzetre jöhessenek.

NIKOLA: Előzetesen, Nansonára kiszáll a vizsgálóbizottság.

SIMON: Magához nem szólta.

KAPITÁNY: Ssss... / az árbéchoz megy/ Pat, nem látod a csónakot?

PATROZLI: Nem, uram, semmi sem látok.

KAPITÁNY: Hm... tulajdonképpen, amíg nem jön a vizsgálat, itt lehetnek. De mihelyt megjelenik a csónak, el kell tűnniök. Pat, nyisd ki a szemed és azonnal jelez, ha jönnek!

SIMON: Köszönöm, / Hanához/ Menjünk és hozzuk fel őket. / Mindketten eltűnnek a kabinok felé/

NIKOLA: Hiszen te örült vagy! Bármit követel tőled ez a zsidó, megadod neki. A végén még vissza is viszed őket.

KAPITÁNY: Ne félj erre nem kerül sor. Azthiszed, hogy megkockáztatom, hogy elkobozzák a hajómat? De ez a fiatalember, mit mondjak neked, elsőrendű matróz anyag. Ha befognák, hamar megtanulná a matrózmesterséget.

NIKOLA: Vigyázz, hogy ne téged fogjanak be őmiatta!

KAPITÁNY: Jól van, jól. Az éjjel végzünk ezzel az ügyvel is. Meg kell nézнем, lesikálta-e a fedélzetet ez a csürhe. / Elmennek/
/ A kabin bejáratában megjelenik a társaság. Rossz színben vannak. Merholz arca zilált, Mary sem a régi bi elegáns hölgy. Hana és Simon Altot támogatják, Mirjam és Weiszsilber segítenek nekik/

ALT: Oh, gyermekeim, gyermekeim, ugylátszik igazuk volt, amikor nem akartak magukkal hozni. Csak bajt csinállok, mindig csak bajt. De hát mit csináljak, hogyha a test lúzadozik ellenem? A lélek küzd, de a test ellenkezik. A lélek felfelé törekszik, de a test visszahuzza.

SIMON: Nem baj, Alt ur. A végén majd minden sikerül. Csak kis türelmet!

MERHOLZ: Türellem! Mindig ezt hajtogatja. Már hallani sem bírom, elegendem volt belőle.

SIMON: De Merholz doktor, mit akar tőlem?

MERHOLZ: Hogy ne bosszantson a maga "türelmével". Le akarok szállni a hajóról. Hiszen ez egy koporsó! Az ember ott lenni valósággal a sírban érzi magát. / Különös hangon/ Váltak már önök koporsóban? Nem? Én sem voltam, de nem is akarok. Még nem, még nem. Még nem lettem öngyilkos és nem is akarok az lenni. Hallják? Nem akarok!

MARY: Az Isten szerelméért, ne beszéljen már így! Mindig csak ugyanezt, mindig csak ugyanezt!

SIMON: Mi van magával, Mary? Ideges?

MARY: Nem tudom... Sohasem voltam ilyen helyzetben.

ALT: Jaj de rosszul vagyok. Kaphatnék egy kis vizet?

HANA: / megrázza a kezében lévő palackot/ Sajnos nincs benne.

MARY: Kár, hogy nincs itt valaki, a matrózok közül. A Kodakért ajánlottak egy félliter vizet. // Patrokli, aki egész idő alatt az árbocról figyelte őket, most eltűnik./

SIMON: / mosolyog/ No, no, már a fényképezőgéperől is hajlandó lemondani?

MARY: Ez azért van... mert... Nem akarnak csekket elfogadni.... Azonkívül

... birok...

WEISZSILBER: Ha a kikötőbe érünk, kiszállhatunk, és ihatunk annyit, amennyi belénk fér.

SIMON: Persze. Éppen erről akarok valamit mondani. Tudtára adtam a kapitánynak, hogy semmi szín alatt nem fogunk partra szállni.

WEISZSILBER: / csalódottan/ Nem szállunk ki?

MARY: Miért nem?

MERHOLZ: Ki hatalmazta fel önt erre? Megkérdezett minket? Én pedig kiszállok Feltétlenül ki kell szállnom.

MARY: Én... haza... szerettem volna sürgönyözni.

SIMON: Az a benyomásom, hogy a kapitány szeretne megszabadulni tőlünk. Ez számára kényelmesebb, minthogy vissza vigyen bennünket. De nekünk kenyérszerítienk kell. Csak így jutunk célhoz.

MERHOLZ: Én lemondok róla. Lemondok. Engem már semmi sem érdekel. Le akarok szállni és vége. Még vannak országok, ahol élni lehet.

ALT: Némelykor éppen a lélek az, amely lefelé huz. A világ nagy és sok ország van benne, csak hogy egyikben sem hagytak számodra helyet. És ha már valahová be is engedtek, szegény zsidó, akkor is éppen hogy megtűrnék. Csak hogy az odavezető út nagyon nehéz. Talán mégis van egy cseppnyi víz.

HANA: / felfordítja a palackot/:Egyetlen csepp vizünk sincs.

/ A felső fedélzeten megjelenik Patrokli, korsót tart a kezében/

/ Gyorsan körülnéz/ Pszt!

MIRJAM: Nézzék! Vezet hozott nekünk!

UTASOK: / A viz felé néznek és össz-vissza:/ Viz! Viz!

MERHOLZ: / elsőnek szalad Patrokli felé / Adja ide! Gyorsan!

MARY: Nekem, nekem!

WEISZSILBER: / elhagyja mindnyájukat és elsőnek kap a korsó után/ Add ide!

MIRJAM: / izgatottan/ Weiszsilber ur, hiszen maga Simonra szeretne hasonlítani! Vajjon Simon is előreszalaúna-e, hogy elsőnek igyék?

WEISZSILBER: / magához szorítja a korsót/ Sietek, mert mindig sietni szoktam, de... ezt nem nagaméért beszem. / lemegy, utat tör magának az utasok között és Althoz lép/ Igyéek!

ALT: / reszkető kezei kösé fogja a kancsót/ Köszönöm. Köszönöm önnek...

Én... igazán... nagyon szomjas vagyok.

/ Alt után isznak a többiek is, amikor a korsó Simon kezéb kerül, tovább nyújtja Weiszsilbernek, anélkül, hogy ivott volna belőle/

WEISZSILBER: Én majd maga után iszom. Nem jelent semmit. / Simon mosolyogva iszik, utána Weiszsilber hajt rá/

MIRJAM: / Simonhoz/ Nos, mit mondtam? lehet az embereket nevelni, vagy nem?

SIMON: Te mondtad? Hiszen én mondtam azt.

MIRJAM: Te?

SIMON: Nem emlékszel? Mindjárt az utazás elején - amikor olyan szomorúan beszéltél utitársainkról. Most már nem vagy olyan elkeseredett miattuk?

MIRJAM: / Weiszsilberre néz/ Oh, ellenkezőleg...

ALT: / Patroklira mutat/ A fiu vár valamire.

SIMON: Ugylátszik meghallotta, hogy a fényképezőgépet ajánlja vizért, Mary. / Mary nyújtja a gépet Simonnak, aki tovább nyújtja Patroklinak/

PATROKLI: Nem, nem, uram. Nincs rá szükségem. Csak a korsóra várok. Sietek vissza az árbócra, hogy meg ne lepjen bennünket a vizsgálóbizottság. Nem szabad meglátniok önöket.

/ Ebben a pillanatban megjelenik a hajó fedélzetén a kikötőrendőrség bizottsága: Egy tiszt és két rendőr, utánuk a kapitány és Nikola, matrózok/

KAPITÁNY: Mondom önöknek, uraim, hogy nincsenek utasaink és semmi szükség sincs arra, hogy kutatást tartsanak. Elhihetik nekem. / Egyszerre csak meglátja az utasokat, akik ijedten bujnak össze/ Mi az? Mi van itt, Pat? Megmondtam, hogy...

PATROKLI: Én... éncsak...

NIKOLA: Mi az, hogy én csak?! Piszkos állat! Majd megmutatom neked! / torokon ragadja/

SIMON: / egy ugrással mellettük terem és kiszabadítja Patroklit Nikola kezéből/ Hagyja békén! Ő nem tehet róla, adott jelt, csak mi nem mentünk le.

RENDŐRTISZT: Nyugodjunk csak meg. Felesleges minden vita. Csak egy kis küldönmunkát takarítottak meg számunkra. Parancsom van, hogy a hajót tőltől hegyéig kutassam át, ezek pedig nem egy gombostű, amit csak úgy el lehet dugni!

KAPITÁNY: / kijön a sodrából/ És ha vannak utasaim? Mi van abban? Mit árt az önöknek? Amíg nem szállítok gyanús árut, nincs jagukban elzárni előlem a kikötőt!

RENDŐRTISZT: Még nem tudjuk biztosan, hogy mit szállít. Különben is világos parancsom van rá: / olvassa/ " Egy Delphi nevű teherszállító hajó, amely szeptember elsején hagyta el országunk partjait és szeptember hetediké és nyolcadika közti éjjel a hatóságok megkerülésével egy velünk baráti viszonyban levő állam mandatárius övezetének vizein csónakot eresztett le, megállítandó és egyetlen kikötőbe be nem engedendő, ha a fedélzeten olyan utasokat talál, akik nem tudják hivatalos iratokkal kimutatni utazásuk valódi célját. " T. hát most meggyőződünk róla. / A közelében álló Simonhoz fordul/ Az iratait kérem. / Simon kivessz a zsebéből egy sárga lapot. A rendőrtiszt kezébe veszi, megforgatja/ Mi ez?

SIMON: Nansen-utlevél.

RENDŐRTISZT: Hm... Nansen?... Honnan való?

SIMON: Hontalan orosz menekült vagyok.

RENDŐRTISZT: Orosz? Kommunista? Így is képzeltem... / Nézi az iratot/ A vizum két héttel előbb lejárt... Más irat, semmi? Mi ez? Melyik országba van beutazási engedélye, kérdem?

SIMON: A világ egyetlen országába sincs!

RENDŐRTISZT: / megnézi és egy pillanat múlva/ Ez nekem éppen elég. / visszaadja az iratot és folytatja a parancs felolvasását/ " Épp egy tilos bárkinek is, aki a Delphi fedélzetén található, akár utas, akár pedig legénységi vagy tiszti minőségben - partraszállni, a parttal bármilyen tárgyalásokat kezdeni akár szóban, akár írásban."

NIKOLA: Micsoda? Nem engednek bennünket kiszállni? Ki hallott már ilyet! Bennünket?

MATRÓZOK: / hangoskodva/ Disznóság! Gyalázat! Itt a mi otthonunk, Nézzék meg az iratainkat, rendben vannak! Ki meri nekem megtiltani a partraszállást?

RENDŐRTISZT: És ki parancsolta meg maguknak, hogy ilyen hajóra szegődjenek. Hogy nem szállít gyanús árut? És ezek talán nem gyanúsak? Parancs az parancs, meg nem másítható!

NIKOLA: / kitör/ Köpök a maga parancsaira! / a matrózokhoz / Gyorsan foglaljátok el a csónakjukt! / A matrózok arrafelé rohannak, amerről a rendőrtiszt jött/

RENDŐRTISZT: / a rendőrökhöz/ Elállni az utat! Fegyvert lövésre készíts! / A rendőrök a matrózok elé állnak. Néma csönd / Így ezzel végeztünk. Még csak azt ajánlom maguknak, hogy minél hamarabb tűnjenek el! / / rendőrökkel elmegy/

NIKOLA: A fene essen bele.

KAPITÁNY: Ez aztán üzlet! / a matrózokhoz/ Mit álltok itt, mint a barmok! Tisztuljátok! / a matrózok nem mozdulnak/ Oszolni, ha mondom!

II. MATRÓZ: Partra akarunk szállni.

KAPITÁNY: Hogyan? A partra akartok jutni? Na nézzék csak! En is akarok, na és ezzel jobb? Ha volnának csonakjaim, egyszerűen fűtyülnék erre az egész piszkos bandára és kiszállnék a nyílt parton. Így azonban - kikötőre vagyunk utalva.

I. MATRÓZ: Nem mi vesztettük el a csónakokat! Berántottak bennünket a bajba, most szabadítsanak is ki belőle!

NIKOLA: Nem hallgattok mindjárt?

I. MATRÓZ: Na és ha nem hallgatunk? Rendezék el a dolgot, hogy leszállhas-
sunk, mert ha nem... / a matrózok összeszorított ököllel egy lépést
tesznek előre/

NIKOLA: Várjatok egy pillanatra... A fővárosba hajózunk... ott majd elin-
tézem a dolgot...

I. MATRÓZ: És ha nem bírja elintézni?

KAPITÁNY: Mi van veletek? Ő majd mindent szépen rendbehoz. Vannak ismerősei,
akiknél az ilyesmi semmi... És most ne vesztegessük az időt, mindenké-
ppen menjen a helyére. Kormányos - nyugat, északnyugat felé az irányt!
Horgonyt fel! / a matrózok haboznak / Na, mi a baj? Este kaptok egy
hordó pálinkát.

JURGÓ: Hm... Pálinka, az mégis csak pálinka. Végre valami... Nem bánom,
menjünk. / vonakodva szétoszódnak/

KAPITÁNY: / Nikolához / Mondd, valóban tudsz tenni valamit?

NIKOLA: Talán...

KAPITÁNY: És ha mégsem?

NIKOLA: És ha mégsem... akkor... / körülnéz és meglátja Simont, aki egész
idő alatt közelünkben állt / Menjünk innen, hogy megmondhassam, mit
teszünk majd akkor... / elmennek/

/ Néma csend. Csak a horgonylánc letekerésének hangja hallatszik/

MARY: Felszedik a horgonyt.

WEISZSILBER: Megint...

HANA: És hová?...

MIRJAM: Nyugat felé... el... egyre messzebbre...

ALT: Teremtő Istenem, milyen rejtélyesek a te utjaid!

/ Merholz egyszerre csak a korláthoz ugrik, hogy átvesse magát rajta/

SIMON: / Felülről elsőnek látja meg, hogy mi történik / Fogjátok meg!

Tartsátok vissza!

/ Weiszsilber, Mirjam, Hana Merholzhoz szaladnak és visszatartják. Merholz viaskodni kezd, De Simon segítségükre siet. Mary és Alt nem mozdulnak/

MERHOLZ: Engedjenek, engedjenek el! Nincs joguk engem visszatartani!

SIMON: Nem engedhetjük el. Nem szabad ilyent elkövetni. Hallotta? Ez szökés, ez gyávaság!

MERHOLZ: Ne meséljen nekem gyávaságról! Mit ért maga ehhez? Mit tud maga róla? Maga mindig erős... nyugodt... Mint a ponyvaregények hőse, gáncsnélküli lovag. Én... én gyűlölöm magát. Hallotta? Gyűlölöm ezért, ezért a nyugodtságért, ezért az erőért!... Végye le a kezét rólam!

SIMON: Gyűlölni, ahhoz joga van. De a kezemet, azt nem veszem le ömről addig, míg meg nem ígére, hogy nem tesz kárt magában.

HANA: Merholz doktor, hiszen ön mondta, hogy nem akar öngyilkos lenni! Ön maga mondta.

MERHOLZ: / egyszerre megtörik/ Ez mondtam? Helyes... Mondtam és csakugyan nem akarok öngyilkos lenni. Higgyék-al, nem akarok... csak-ők... ők... kényszerítenek rá.

HANA: Kik?

MERHOLZ: Ők, akik üldöznek engem. Wien utcáin üldöztek, hajszoltak, mijt egy veszett kutyát, mezitláb, ziláltan, ide-oda, végig a Ringen. Az egyetem előtt, ahol tanultam... a kórház előtt, ahol dolgoztam. Kiabáltak, botokkal fenyegettek... és most, itt, a tengeren is tovább üldöznek, parttól-partig, ide-oda... kikötőből-kikötőig... éppugy, mint a wieni Ringen... csak a botokat nem látni... / egyszerre megváltozik a hangja/ Aztán meg a halottak is hívnek engem...

HANA: Micsoda halottak?

MERHOLZ: A halottak... a családom... Ők akkor mindnyájan öngyilkosok lettek, az utca után, amikor hazaengedték őket az utcáról. Csak én, én az utcán maradtam. Tudtam, hogy otthon a halál vár rám... félttem a haláltól. Szűk és fullasztó koporsó... Élni akartam, élni... felejtteni... De nem bírok sem felejtteni, sem élni. / új erővel/ Engedjenek el! Nincs joguk engem...

MARY: /egyszerre sirva fakad és a padra roskad/ Nem bírom, nem bírom tovább elviselni ezt!

MIRJAM: / Maryhez szalad/ Mary,! Mary! Mi bajod van? / ő is majdnem sirva fakad/ Ha nem lesz hamarosan vége, mindannyian megőrülünk.

WEISZSILBER: Simon, tenni kell valamit.

SIMON, / tunodik. Egyszerre csak ráteszi kezét Merholz vállára és nyugodt...

nangony: / Ön orvos, idegorvos, mindnyájan segítségére azorulunk.
Meg kellene nyugtatni Maryt, állapota mindnyájunkra nézve veszélyes.

MERHOLZ: Én orvos vagyok? / végigsimítja homlokát/ Persze... helyes. / ki-
huzza magát, megigazítja cvikkerét/ Kinek van itt orvosra szüksége?

SIMON: / Maryra mutat/ Neki

MERHOLZ: / A síró Maryre néz, hozzá lép és vállára teszi kezét! / Mary!
/ Az tovább sír/ Mary, folytathatja a sírást, nem baj, csak figyeljen
rám. Figyel? / Mary bólint/ Emlékszik, Mary, mit mondott nekem nem-
rég? Azt mondta, hogy az ember minden esetben ura kell, hogy maradjon
idegeinek. Emlékszik még erre? / Mirjam és Weiszsiiber, Hana és Simon
megkönnyebbülten néznek egymásra/

HANA: / megfogja Simon kezét, Simon, hallotta?

SIMON: / / halgatást int/ Sss...

MERHOLZ: Mary, Mary, maga fiatal lány, talán 24 éves, nincs több ugye?

MARY: / Abbahagyja a sírást/ Még csak 23 éves vagyok.

MERHOLZ: No látja. És bizonyára még nem érték súlyos megrázkodtatások.
Ahonnan jött, még szabadság uralkodik' és senkit sem üldöznek szár-
mazása miatt, azt hiszem, nélkülözést sem igen ismert odahaza? Ha azt
hiszi, hogy valami nagy dolog az idaginken uralkodni akkor, akkor
amikor minden rendben megy, téved. Ezt mindenki megteheti. Azonban
szenvedéseket és kínokat elviselni - ez már nehezebb.

MARY: Nem gondoltam... hogy ilyen a szenvedés... ilyen... Nem így képzel-
tem el...

MERHOLZ: De megakartá ismerni: sőt, riportot is szándékozott írni róla...

MARY: Jaj, ne emlékeztessenek rá, ne juttassák eszembe! Nem fogok írni, de-
hogysis írok róla! Sohasem találnám meg a szavakat rá.

MERHOLZ: Ne mondja ezt. Idővel, valamikor, talán később megtalálja a kife-
jezést, csak hogy egészen más formában, mint ahogyan tervezte. Lehet,
hogy a fájdalom és szenvedés egészen új szavakat és fogalmakat vet
majd fel, cyanokat, amelyeket eddig még nem ismertünk. És lehet-
séges, hogy az egész szenvedés csak azért szakadt ránk, hogy mind-
nyájan új fogalmakat találjunk, amelynek még nem voltak a világon...
Talán... talán ezért kell most annyit szenvednünk.

ALT: Miként bölcseink is mondják: "A szenvedés lemossa a bűnököt" / Ezen a
mondáson mindnyájan elgondolkoznak és Alt rágyújt egy chasszid dalra/

MERHOLZ: / Simonhoz fordul és kezét nyújtja/ Bocsásson meg nekem.

/ Simon melegen megszorítja a kezét. Alt énekét közben mások is átve-
szik, lassankint mindnyájan énekelnek. Arcuk kisimul, mosolyognak.

Az ének erősödik. A felső fedélzeten megjelenik egy matróz, meghökken és magához inti társait. A matrózok a felső fedélzetről bánulják az éneklő utasokat. Még az ének közben csikorogni kezd a horgonylánc. A kikötőváros fokozatosan eltűnik a látóhatárról. Az ének egyre erősödik. /

FÜGGÖNY:

ÖTÖDIK KÉP.

/ A szinpad ugyanaz, mint eddig. Éjszaka van, a fedélzeten néhány lámpa ég. Az egyes lámpák által bevilágított szigetek, mintha apró szinpadok lennének, külön játszótérül szolgálnak. Simon egy előtte kiterített térkép fölé hajol, méricskél rajtuk. Mellette áll Patrokli/

SIMON: / félig meddig-magához, félig-meddig Patroklihoz/ Amióta elhagytuk Romániát, az iránytű folyvást kelet felé mutat és ha - ahogy mondod - valóban 280 kilométert teszünk meg naponta, akkor most nem lehetünk messzebb az Ország partjaihoz... mint... / számítgat/ 1700 kilométer. Ez annyi mint öt nap. Csak dél felé kell irányítani a hajót... / Patroklihoz/ Biztos vagy benne, hogy a török partokat is megkísérelt?

PATROKLI: Ma mondták a matrózok. Kértek bennünket, hogy legyünk türellemmel, Törökországban egészen bizonyosan partra szállhatunk.

SIMON: Mit szóltak ehhez a matrózok?

PATROKLI: Persze dühösesek lettek és azt kiabálták a kapitánynak, hogy ígéretet, azt kaptak már eleget, de mind hazugság volt. Megígérték, hogy partraszállunk Görögországban, aztán azt ígérték, hogy Glaszországot érjük csak el, aztán jött Bulgária, Románia... és minden kikötőben ugyanaz a válasz várt ránk.

SIMON: Na és megnyugodtak végül?

PATROKLI: Széteszoltak, de nem voltak, valami nyugodtak. Nagyon elégedetlenkednek. Most megkapták a maradék pálinkát és azt isszák a fűtők kamrájában.

SIMON: Te nem iszol velük?

PATROKLI: Megígértem az urnak, hogy elhozom a térképet.

SIMON: Derék fiu vagy, Pat. Bárcsak a többiek is ilyenek lennének. Akkor már rég megszabadultunk volna ebből a nyavalyás helyzetből.

PATROKLI: Hogyan képzeli uram?

SIMON: Talán megmondod nemsokára, hogyan gondolom... Mi a véleményed, hány napra futja még a szénből?

PATROKLI: Azt hiszem, 5 napra... jó, hogy egy teljes vaggont hoztunk magunkkal.

SIMON: Erre a vagonra nagyon jól emlékszem.

PATROKLI: Tudom... de ha nem lett volna, talán már rég ott hanykolódnánk tehetetlenül a hullámok és a szél játékaiként, vagy mosdulatlanul állnánk a tenger közepén.

SIMON: /hevesen/ Figyelj csak... mintha nem mozogna a hajó... / hallgatódzi/ nem hallom a gépeket...

PATROKLI: / hallgatódzik/ Csakugyan... A gépek nem dolgoznak.

SIMON: Mi lehet az?

PATROKLI: Nem értem... érdekes... lemegyek és megtudom... / elmegy/
/ a kabinok felől megjelenik Hana/

SIMON: / hátrafordul és amikor meglátja Hanát, elrejti a térképet/ Maga az Hana? Miért nem alszik?

HANA: Alt mellett üldögéltem egy darabig.

SIMON: Hogy érzi magát?

HANA: Kissé talán jobban van, de nyugtalan. Mindenáron fel akart ide jönni. Nagynehezen lefektettem aztán.

SIMON: És a többiek?

HANA: Nagyobbreszt itt vannak, ~~a fedélzeten. Nem találkozott velük?~~

SIMON: Nem.

HANA: Kivel beszélt az imént?

SIMON: Pattal.

HANA: Mondott valamit?

SIMON: Forronganak a matrózok.

HANA: / megijed/ Igazán?

SIMON: Csodálkozik rajta? Ők majdnem annyit szenvednek, mint mi. Igaz, hogy amióta megtöltötték a tartályokat, nem kell szomjaznunk, de ők is a penészes kétszersültre szorulnak már.

HANA: Csakhogy ők jóllakhatnak belőle... ez az... Hoztam egy darabot magának... biztosan éhes. / egy darab kétszersültet nyujt át neki/

SIMON: Az adagjából tette el, Hani?

HANA: Nem, nem. Kaptam... az előbb kaptam Pattól... igazán...

SIMON: Akkor egye meg.

HANA: Kettőt kaptam... De komolyan!

SIMON: / kissé tétovázik, aztán két kézzel megfogja a kétszersültet, szájához veszi, de hirtelen mégis meggondolja magát/ Nem kell, köszönöm. Tegye el. Talán néhány nap múlva még szüksége lehet rá... vagy közü-

lünk valakinek... Tegye el mindnyájunk részére...

HANA: / nyugtalankodik/ Simon, mit akar ezzel mondani?

SIMON: Nem, semmi különöset.

HANA: Nem igaz, Simon. Titkol valamit előttem. Érzem, hogy az utóbbi időben valamit tervezget... Olyan nyugtalan vagyok.

SIMON: Le Hani, én csak arra gondolok, azért töröm a fejem, hogyan szabadulhatnánk meg ebből a szorult helyzetből? Honnan jöhetne valami segítség?

HANI: Segítség?... Honnan remélhet segítséget, amikor az egész világ elzárkózott előlünk?

SIMON: Magunkban kell megkeresnünk a segítséget. Csak tettel győzhetjük le ezt a szörnyű szerencsétlenséget. Meg kell változtatnunk a hajó utját és el kell jutnunk...

HANA: A hajó utját megváltoztatni? Hiszen a kapitány semmiképpen sem hajlandó ebbe beleegyezni. Félt, hogy elkobozzák a hajót.

SIMON: Az ellen lehet tenni. Másodszor pedig nem is nagyon kérdezzük meg tőle...

HANA: Simon, nem értem az egészet. Ki változtat akkor a hajó irányán?

SIMON: Én és a matrózok. Beszélnem kell velük és megmagyaráznom, hogy mindnyájunk számára a legjobb megoldás ez, és amikor rajtuk segítenek, tulajdonképpen sajátmagukon is segítenek. Elvégre ők csak egyszerű emberek, munkások, akik a kapitány és társa hibái és aljassága miatt szenvednek. Meg kell értetnem magamat velük.

HANA: És ha mégsem? Ez veszélyes dolog... Én... félek, Simon.

SIMON: Én nem.

HANA: Maga... maga igazán hős.

SIMON: Nemsokára úgy beszél, mint Merkholtz. Nem vagyok hős, Hani, csakhogy nincs más választásom. Nem vagyok vallásos és nem nézhetem össze-tett kezekkel mindazt, ami egy felsőbb gondviselés cégére alatt történik. Olyan gyenge idegzetű nem vagyok, hogy a szenvedéstől megbölgöndülhetnék. A zsidó nép csak egy illúzió miatt szenved: azt hiszi, hogy neki külön missziója van. Én tagadom ezt a küldetés-tant. Az én egyszerű gondolkodásom azt mondja nekem, hogy ez a szenvedés felesleges és lehetnénk mi éppen olyan normálisak és egészségesek is, mint a többi népek. És azért nem tehetek mást, minthogy minden erőmmel az egészséges és normális élet felé törjek. Nincs egyéb választásom.

HANA: Maga hős, Simon.

SIMON: / mosolyog/ Ne mondja ezt, Hani. Nemsokára maga is gyűlöli majd.

HANA: / hozzálép/ Nem. Én nem gyűlölöm magát, Simon, tudja ezt. Csakhogy nagyon félek, / szinte sugja/ Ha elveszitenélek téged, nem folytathatnám ezt az utat.

SIMON: / Hana fejét keze közé veszi/ Ezt nem akarom hallani, Hani. Nem tudom, mi történhet velem holnap egyet azonban meg kell ígérened: bármi is essék velem, te tovább mész az uton.

HANA: / szinte sugva / Szeretlek.

SIMON: / halkan/ Én is szeretlek. És ezért, akarom, hogy ne csak engem szeressél, hanem azt is, ami nekem olyan drága - ezt az egészséges és megújódott életet. És ha már nem leszek többé és nem mutathatom az irányt, akkor is keress, keress ~~és~~ és folytasd én helyettem. Igérd ezt meg nekem, Hani

HANI: / halkan/ Szeretlek.

SIMON: Igérd meg!

HANI: Megigérem. / Megcsókolják egymást. Néma csend/

SIMON: Gyere, Hani, elkísérllek a kabinba. Már itt az ideje, hogy lefeküdj.

HANA: És te?

SIMON: Nekem még vissza kell jönnöm. Dolgom van, itt. / elmennek/
/ A felső fedélzeti lámpa fényében megjelenik Weiszsziber és Mirjam/

WEISZSILBER: .., Munka? Jól van. És mindaz, amit a boltban végeztem, az nem volt munka? Anikor hazamentem, az összes csontjaim sajogtak.

MIRJAM: No, mondjuk, hogy az is munka volt - de nem volt termelő munka.
Érti?

WEISZSILBER: Nem, nem értem.

MIRJAM: Hát nézzük csak, mit is csinált a maga boltjában. Eladott portékát, amit nem maga termelt, hanem mások. Maga semmiféle termelő munkával nem gyarapította az árut. Így volt?

WEISZSILBER: Hát ha úgy vesszük, igaz.

MIRJAM: No lássa, Ezt mi improduktív munkának mondjuk, Én pedig azt a szeretném, ha maga produktív ember lenne.

WEISZSILBER: Hm... Ha kívánja... No jól van, ha maga kívánja...

MIRJAM: Nem, Nem akarom, hogy az én kedvemért legyen az, hanem saját kedvéért.

WEISZSILBER: Ahá, a magam kedvéért. No, jól van. Ha azt akarja, hogy én akarjak akarni, akkor legyen meg a maga akarata.

MIRJAM: Weiszsilber, még mindig nem érted!

WEISZSILBER: Mi? Dehogynem értem! Már értem! Utóvégre ez nem olyan bonyolult dolog! Azt akarja, hogy akarjak. Jól van hát... Hiszen megígérted, hogy nem szolítasz Weiszsilbernek, hanem... Fizik a nevem.

MIRJAM: ... Fizik.

WEISZSILBER: Jó. Tudod, Mirjam, amikor Fiziknek szolítasz, akkor egyszerre elfeledem minden bajom, az éhséget, ... és kész vagyok a te kedvéért ... produktív ember lenni.

MIRJAM: Megint az én kedvemért?

WEISZSILBER: Nem, nem, a maga kedvéért. Mit akarsz még, mi legyek?

MIRJAM: Azt akarom, hogy hős légy.

WEISZSILBER: Hős? / egy pillanatig tündöklik/ Azt nem. Az nem jöhet számításba. Nem bírok olyant.

MIRJAM: Miért nem?

WEISZSILBER: Mert gyáva vagyok... Mit lehet tenni? Ez így van.

MIRJAM: Ah, ez nem jelent semmit. Azt hiszed, hogy az a hősiesség, ha valaki merész tette vállalkozik, mert nem fél? Ugyan! Ellenkezőleg! Az az igazi hős, aki minden félelme ellenére merész tette vállalkozik. Megértetted?

WEISZSILBER: Ugy van... ez igaz. Na, jól van. Majd meglátjuk.

/ Lent megjelenik Patrokli és amikor meglátja őket, feléjük fordul/

PATROKLI: Pszt!

WEISZSILBER: / megijed/ Ejnye, mi ez? Gyere, Mirjam, menjünk innen.

MIRJAM: Jól van, menjünk. De előbb nézd meg, hogy mi van ott lent?

WEISZSILBER: Én...? Szt akarod, hogy én?... Ahá! Jól van megpróbálom.
/ nagyovatosan lemerészkedik a lépcső közepéig/ Ki van ott?

PATROKLI: Én vagyok Pat. A fiatalurat keresem.

WEISZSILBER: / megkönnyebbülten felsóhajt/ Óh, csak maga az? Simont keresi? Nem láttuk. / Büszkén visszalépdél Mirjamhoz/ Nos, mehetünk, Nem volt semmi félnivaló. Következő alkalommal merészebb dolgokra vállalkozom majd.
/ A kabinok bejáratában megjelenik Simon/

SIMON: Pat, mi hallatsz?

PATROKLI: Szörnyű dolgok vannak. Megállították a gépeket és nagyban vitatkoznak odalent.

SIMON: Mit akarnak?

PATROKLI: Összeesküdtek az öreg meg a hadnagy ellen. A gépeket is azért állították meg, hogy azok lemenjenek megnézni, mi van, akkor aztán elfogják őket.

SIMON: No és akkor?

PATROKLI: Hogy azután mi lesz, azt maguk sem tudják. Az egyik azt kiharálja, hogy meg kell őket ölni, a másik az ide-oda köszálás idejéért dupla bért akar követelni, a harmadik meg azon erősködik, hogy el kell venni tőlük mindazt, amit másoktól raboltak el.

SIMON: Nagyon részegek?

PATROKLI: Nem olyan nagyon. Kevés pálinkájuk volt csak.

SIMON: / Önmagához/ Talán megjött az alkalmas pillanat. Ha most beszélnék velük? Várj csak, Pat. Kénytelen vagyok egybegyűjteni a társaimat. Feltétlenül együtt kell most lennünk.

PATROKLI: Éppen az előbb láttam kettőt közülük.
/ simon eltűnik a sötétben. Patrokli kissé habozik, utána akar menni, de a lépcsőhöz érve elszalad. A felső fedélzet másik oldalán megjelenik a kapitány és a hadnagy, kezükben lámpa.

KAPITÁNY: Lejössz velem, Nikola? Mondd már...

NIKOLA: Megmondtam, hogy nem megyek csak hogyha teleegyezel ajánlatomba. Ha nem, akkor parancsolj lesétálni egyedül.

KAPITÁNY: Tudod, hogy ez képtelenség.

NIKOLA: Most félsz, mi?

KAPITÁNY: Nem félek. Csak... amikor én is olyan erős és egészséges voltam, mint te, megfékeztem volna egyedül is az ilyen barmokat, ha nem is nyultan volna olyan megoldáshoz, mint amilyent te ajánlasz.

NIKOLA: Amikor fiatal voltál... A te időd már elmúlt, öreg. Manapság más törvények uralkodnak a világ felett. Ma széttépnek ezek a vadállatok, ha nem vetsz oda nekik valami koncot. Igazán csodálkozom, hogy te még tétovázol. Mióta lettél olyan szent férfiú? Amennyi "tisza" ügyet te már megcsináltál ebben az életben...

KAPITÁNY: De vért nem onottam.

NIKOLA: Ki beszél vérontásról? Talán meg is menekülhetnek, ki tudja? Hiszen ez a fajta mindig a talpára esik. Valami elhagyott parton akartam ki tenni őket, nos, most a nyílt tengeren is megszabadulhatsz tőlük. Ez az egész különbség.

KAPITÁNY: Nem tehetem meg... Szerencsét próbálok még a török partokon...

NIKOLA: Teljesen vak vagy! Hiszen el sem juthatsz odáig! Vagy talán azt hiszed, hogy véletlenül álltak meg a gépek, mi? Ma reggel láttam a matrózok arcát. Még az éjszai bedobnak valakit a tengerbe, és ha nem ezeket, akkor téged.

KAPITÁNY: Nem én tehetek a történelekről, hanem te. Te hoztad fejünkre az összes bajt. A hamis ígéretek is te tetted és senki más. Sokat segítettek rajtunk az ismerőseid a fővárosba, ugye?

NIKOLA: Nekik köszönheted, hogy megtölthettük a tartályokat vízzel. Ez semmi neked? De különben is, nem az a lényeges, hogy ki a hibás, ha van valakid, akit vádolhatsz... Olyan egyszerű az egész: ha ezek nem volnának, akkor szépen besétálhatnánk akárrelyik kikötőbe. Eszerint mindenben ők a bűnösök. Ezt még Jurgó is megérti és elvégzi a munkát. Meglátod. Nos, rendben van?

KAPITÁNY: Nem és nem!

NIKOLA: Akkor menj le csak egy-dül.

KAPITÁNY: / fogát csikorgatja/ Jó, lemegyek. De te, te gazfickó... te briganti... / már lépett is lefelé a lépcsőn, de megbotlik/ Mennydörgős mennykő!

NIKOLA: Mi történt?

KAPITÁNY: A lábam! A lábam! Nem bírok.... Igazad van, Nikola. Az én időm elmúlt már. De kell jönnöd velem. Ha rá kerül a sor, nem bírok védekezni.

NIKOLA: És én bírok, mit gondolsz? Gazember talán vagyok, de hülye, az nem. Azt hiszed, hogy az én érdekem az, hogy ott lenn összetaposanak téged? Hiszen a te véged az én halálomat is jelentené. De még ha ketten vagyunk, akkor is, hogyan védekezhetnénk az összes ellen? Ezért nem szabad, hogy addig fejlődjenek a dolgok. Érted már? Nem szabad!

KAPITÁNY: Mit tegyünk hát?

NIKOLA: Már hetek óta mást sem teszek, mint folyton azt hajtogatom,

KAPITÁNY: / egy pillanattig gondolkodik/ Nem bánom, Nikola. Legyen meg.

NIKOLA: Végre megjött az eszed. Meglátod, milyen hamar rendbe jön minden. Gyere menjünk le.

KAPITÁNY: De óvatosan... Ki tudja, hogy mit forralnak odalenn?

/ lopkodva néznek le a lépcsőn, átsuhannak a színpadon. Alt feltűnik a kabinok ajtajánál, tántorog. Amikor meglátja az árnyékokat megijed. Néhány lépésen át követi őket.

ALT: Szent Isten, mi lehet ez? / Csend van. Aztán megjelenik Patrokla. Átfut a színpadon és eltűnik a sötétben. Alt ijedten megfordul./

Mi ez? Mi történik itten? / Patrokli a felső fedélzetre suhan most/
Uristen, ments meg a csapástól és a haláltól! / Patrokli eltűnik/
Iszonyu éjszaka. Atyám mit hozol ezen az éjjelen? Új kísértéseknek
teszel-e ki minket? Hát nem tudod, hogy erőink fogytán vannak? Uram
Istenem, bocsásd meg az én merészségemet, hogy keserű panasszal for-
dulok tefeléd. Mert türelős a szenvedés, nem bírom tovább, halálos
veszély fenyeget. Te nagy, hatalmas, félelmetes vagy, Uram, de ir-
galmad és különös kegyességed is ismeri a világ. Könyörülj meg raj-
tunk, légy kegyelmes irántunk, fenségős Istenünk! Én öreg és erőtlén
vagyok, tört cserép, mit sem számítok előtted. De könyörülj meg le-
galább azokon a fiatalokon, akik e hajón vannak és azokon akik a
nagy vizek tévelygői és bolyonganak a tengereken szerteszét. Ők ugyan
nem fordulnak feléd szorultságukban, de te megbocsájtó Isten vagy,
könyörülj hát rajtuk, mert a te gyermekeid, ők jelentik Izrael fenn-
maradását. Te a világnak és a nagy mindenségnek alkotója, te rendel-
ted a szenvedéseket is. Te a mi Atyánk vagy és mi a te gyermekeid,
szolgáid, akik könyörgünk hozzád. Meghajolunk előtted, lábaidhoz bo-
rulunk és szeretettel fogadjuk a te akaratodat. De azt akarod-e, hogy
ne jussunk partra? Azt, hogy mint szétszórt nyáj, szanaszét bolyong-
junk? Vagy talán, amitől ments meg minket, pusztulásra ítélted né-
pedet? / A sötétségből egyszerre csak kiválik Vahéj, kezében vitor-
lavászondarab, lassan közeledik. Ijedten feléje fordul/ Szent Isten!
Miez? Kiez?

VAHÉJ: Én vagyok.

ALT: Ki az az én? / felismeri/ A halottasember? Mit keres itt? Miért jött
ide? Az Ur még nem mondta ki ránk a halálos ítéletet. Még nem...
Menj, menj, menj...

VAHÉJ: Ott már kimondták az ítéletet rátok.

ALT: Hol?

VAHÉJ: Ott lenn. És óvni akarlak titeket.

ALT: Mitől?

VAHÉJ: A végtől.

ALT: Micsoda végtől? Mit beszélsz? Ki vagy te tulajdonképpen? A halálan-
gyala?

VAHÉJ: Nem. Vahéj vagyok, a matróz. Örmény vagyok, megértelek benneteket.
Husz éve tizezerszámra öldösték le népem fiait. Én életben maradtam.
Miért, hogyan - máig sem tudom. Megértelek titeket, akiket üldöznek
és szorongatnak, titeket, a tehetetlenséget, titeket, akik juhokként
mentek a vágóhídra.

ALT: Miről beszél? Milyen öldöklésről?

VAHÉJ: A kapitány és a matrózok elhatározták, hogy még ma éjjel a tengerbe
dobnak benneteket.

ALT: Szent Isten!

VAHÉJ: Akartam, hogy tudjatok róla. Habár mit is tehetnétek?

ALT: Mit tehetnénk? Ha az eget ura így akarja, tehetünk-e bármit is?
/ arcát tenyerébe temeti/

/ a felső fedélzeten megjelenik Simon az utasokkal. Majd csatlakozik hozzájuk Patrokli is. Vahéj meglátja az utasokat és félrevonul/

SIMON: Meg kell ezt tennünk. Nem dobhatjuk oda magunkat a sors szeszélyé-
nek

MERHOLZ: De azt sem tehetjük, ami a lehetetlenségek közé tartozik.

SIMON: Majd meglátjuk. Még csak Hanát és Altot kell kihivnunk. Alt már itt
is van. / Egyszerre csak meglátja Alt kétségbeesett mozdulatlanságát/
Alt ur, mi baja?

ALT: Sorsunk eldőlt.

SIMON: MI? Mit mondott?

/ Vad kiáltások hallatszanak, majd nehéz léptek zaja. Alt a lárma
felé mutat/

ALT: Itt vannak már... / ijedten hátrál, amikor felér a lépcsőn, az uta-
sokhoz csatlakozik/

/ Az alsó fedélzeten megjelennek a matrózok, zilált és feldult cso-
port. Elsőnek jön Jurgó, majd ökölben, utána I és II matróz, majd
mások. Utolsónak jön Nikola és a kapitány./

JURGÓ: /tulordítja a többieket/ Adjátok ide nekem, amelyiket akarjátok.
Adjátok ide az egyiket...!

NIKOLA: Mindnyájan együtt! Ők minden baj okozói.

MATRÓZOK: Majd mi megmutatjuk nekik! Átkozott zsidók! A tengerbe velük!
A vízbe!

NIKOLA: Jurgó, előre! / Jurgó neki lódul, mögötte nyomulnak előre a többiek.
A szűk lépcsőn azonban csak egyenkint férhetnek ki/

SIMON: Ejnye, hát idáig jutottunk? Nem, még nincs vége / A fedélzet korlát-
jából kitép egy rudat és Jurgó feje fölött morgatja/ Aki felmerész-
kedik, annak szétszatom a fejét! / Jurgó és természetesen a háta mögött
állék, megtorpannak/ Ez már más. És most mondani akartok nekem vala-
mit. A bűnösöket keressétek? Ők azok! / Nikolának és a kapitányra mutat/
Ki vészítette el a csónakokat? Ki vezette rossz utra a hajót? Ki ste-
ti meg veletek a romlott kétszersültet? Ez a kapcsi öreg, meg a másik!
Ezeket csak egy cél fűti: hogy a ti bőrötyökön meg a mienken gazdagod-
janak! Tőlünk elvették az utolsó filléreinket is. És veletek hogy
bánnak? Talán nem facsarják ki belőletek minden erőteket? Nem szivják
ki a velőt csontjaitokból? Mi? Hát nem rokkantok bele a munkátokba
és mi érte a bér? Penészes kétszersült, romlott ételek!

NIKOLA: Fogjátok bé a pofáját! Mit álltok? Jurgo, menj fel!

JURGO: Amikor a fejem fölött áll és egy dorong van a kezében, mi? Ha itt lenne volna, elintézném, egy-kettőre.

I. MATRÓZ: Okosan beszél, hagyjátok csak! Én is mondtam az előbb, hogy ők tehetnek mindenről, a piócák a vérszopók!

NIKOLA: Ne feledjétek: haza akartok menni, már pedig addig, amíg ezek itt vannak, nem mehetek. Miattuk eszitek a szemetet. De azt sem sokáig. A víz is vége felé jár. Itt pusztultok el mindnyájan a hajón, ha nem végeztek velük!

MATRÓZOK: Igaz! Ugy van! Le velük! A tengerbe! Jurgo, indulj! / zajongva sürgetik és nyomják felfelé Jurgot. Egyszer csak a kabin bejáratában megjelenik Hana./

HANA: Szent Isten, mi történik itten?

NIKOLA: Itt van az egyik! Fogjátok meg! / Két matróz megfogja Hanát/

SIMON: / nagyot kiált és leugrik közéjük, hogy segítse Hanát/

JURGO: Már lent van ez is! Na, most elintézem őket hamarosan! / Hátról megrohanja Simont/

HANA: / kiáltoz/ Segítség! / Merholz és Mary le akarnak szaladni Simon segítségére, de a matrózok elállják utjukat/

WEISZSILBER: No most... ez...ez lesz a tett! / Jurgora veti magát felülről, nyakába csimpaszkodik és verni kezdi/ Majd én megmutatom neked! Majd és megmutatom neked!

/ Az ugrás lendületéből mindketten a földre zuhannak és végig-hemperegnek a fedélzeten, végül a lámpa oszlopában megakadnak. Az oszlop ledől és a lámpa összetörik. Mire a fedélzet összes fénye kialszik. A sötétségben ijedt kiáltások hallatszanak/

HANGOK: Mi az? Mi van? Ledőlt az oszlop! Átkozott koporsó! Szédül az egész! Jurgó! Hol van Jurgó! Jurgó! Megölték! Megölték Jurgot Világosságot! Világosságot! Gyujtson valami világosságot!
/ A felső fedélzeten megjelenik Patrokli, égő fáklyát hoz. Vörös fény világítja meg a színpadot/

PATROKLI: Mit kiabáltok? Nem történt semmiesem! Itt van Jurgó! / Jurgó a padlózatán ül és a fejét dörzsöli. Patrokli az I és II matrózhoz fordul akik még fogják Simont/ Jobb lesz, ha elengeditek. Ő mentette meg az életeteket és ti el akarjátok tenni láb alól? Igenis, ő mentette meg benneteket! Amikor uszva menekültetek a rendőrség elől és a hajó már felszedte a horgonyt, ő volt, aki a hajót megállította és nem ezek! Ezek itt szökni akartak, menteni a bőrüket, törődtek is veletek! Ezzel a két szememmel láttam mindent.

NIKOLA: Hazugság!

I. MATRÓZ: Fogd be a szádát! Én neki hiszek, nem neked. Mondhatom, gyönyörűséges pár vagytok ti ketten. Már tudom, kit kell elintézni. Mondhatom is mindig, hogy tudom, ki az ellenségünk! / Összeszorított ököllel lép Nikola elé.

NIKOLA: Jurgo, tanítsd rendre ezt a fickót! Jurgo!

JURGO: / a padlón ül tovább/ Nem akarom. Már elegendem van. Menjete a pokolba.

KAPITÁNY: Nikola, végünk van.

I. MATRÓZ: Most az egyszer igazát mondtál. Végetek van. Régóta várok erre a pillanatra. A tengerbe velük!

MATRÓZOK: / megragadják őket/ Bele velük! A tengerbe!

NIKOLA: Mi elpusztulunk, de ti velünk együtt dögöltök meg. Nem szállhattok ki többet a hajóból. Ugy hullottak rakásra, mint a veszett kuttyák! / A matrózok megállnak/

SIMON: Hazudsz! Megmondom néktek, hogyan szabadulunk meg. Figyeljete csak! / a matrózok érdeklődve fordulnak feléje/ Ahogyan ti haza vágytok, úgy akarunk mi is el jutni hazánkba. Legyete ebben segítségünkre és ezzel magatokon is segítete. Forduljatok meg a hajóval és vigyete bennünket célunkhoz. Mi kiszállunk és ti szabadok leszete.

KAPITÁNY: Ne higgyete neki. Elfognak benneteket és a hajót is elveszik.

SIMON: Nem fognak el benneteket. Nem kell a partig mennünk. A parttól öt kilométernyire a hajó semmiféle veszélyben nem forog. Tanulmányoztam a hajózási törvényeket. Ha akarjátok, megmutatom nektek is a könyvben

II. MATRÓZ: De hogyan juttok a partra csónakok nélkül?

SIMON: Ez már a mi dolgunk. Valamelyikünk kiuszik és hoz csónakot. 5 kilométert meg lehet tenni uszva.

MARY: / ujjongva/ Lehet! Hogyne lehetne!

SIMON: Kiuszunk a partra és hozunk segítséget. Csak déli irányba kell fordulnunk. Teljes gőzzel megyünk, átjutunk a szorosokon, aztán délkelet irányt veszünk és kész! Öt napig tart az egész! A szénből futja. És ha kiszállunk, megtöltítek újra a raktárat és hazatérte.

NIKOLA: Ne hallgassatek rá!...

I. MATRÓZ: / Betapasztja a száját/ Kus! Ha nem hallgatsz, a tengerbe lődalsz! Igenis helyesen mondta el! / a II. matrózhoz/ Mi a te véleményed

II. MATRÓZ: Megpróbálhatjuk. Veszteni nem veszítünk sokat, és ha nem is használ ártani sem fog.

SIMON: Megegyeztünk hát?

MATRÓZOK: Meg. Hátha sikerül... Miért is ne?

SIMON: Akkor hát ne vesztegessük az időt. A kormányosnak meg kell mondani, vegyen déli irányt. Ti pedig menjetek le és indítsátok meg a gépeket. A vitorlákat is felhuzzuk. Északi szél fuj, éppen jó!

JURGO: / felkel a padlózatról/ A vitorla - az én dolgom. Minden rendben lesz!

MATRÓZOK: Rendben lesz, de még mennyire! / kezdik elfoglalni helyüket/ Hé kormányos! Délre! Teljes gőzt! A felső vitorlákat feszítsd, ki!

KAPITÁNY: / Nikolához/ Mit mondtam? Ez a fickó kész matróz!

NIKOLA: Idióta!

I. MATRÓZ: / aki a másik kettővel még mindig a foglyokat tartja/ Hát szekkel mit csináljunk?

SIMON: Pillanatnyilag ez nem lényeges. Legjobb lesz, ha bezárjuk őket az egyik kabinba, hogy ne zavarjanak.

I. MATRÓZ: Nem bánom, egyelőre / a foglyokhoz/ Ne örüljeteK, még lesz alkalom elszámolni veletek! /Előre taszigálják őket a kabinok felé/

/ A szinpadon csak az utasok és Patrokli maradnak ez utóbbi a fáklyával. Még egy ideig hallatszanak a matrózok kiáltásai: dél felé! Dél felé! Aztán csend lesz.

HANA: / kitörő örömmel/ Simon!

ALT: / Simonhoz lép/ Látom, hogy a Jóisten megóvja a fiatalokat. Áldva legyen én fiam!

MERHOLZ: / megragadja Simon kezét/ Simon... maga... maga... én... bizony magában...

SIMON: Tulajdonképpen Weizsilbernek köszönhetünk mindent. Ha ő nincs Jurg hamarosan végzett volna velem. Weizsilber... hol vagy?

MIRJAM: / hirtelen/ Hol van Weizsilber? / Egyszerre csak a sötétebből Váhé hangja hallatszik/

VÁHÉJ: Itt van. / Mindnyájan a hang felé fordulnak, Patrokli arra nyújtja a fáklyát. Ekkor meglátjuk Weizsilbert, amint a ledőlt oszlop alatt fekszik és Váhéj ráhajol/

UTASOK: / odaszaladnak/ Mi baja? Mi van vele?

MERHOLZ: Rádólt az oszlop. Gyorsan segítsenek felemelni. / odábbteszik az oszlopot/ Lassan, óvatosan, ne nyuljunk hozzá!

MIRJAM: / remeg/ Valami baj érte?

MERHOLZ: Azonnal meglátjuk. / megtapogatja/ Weizsilber... Weizsilber...

WEISZSILBER: Jaaj-...

SIMON: Él...

WEISZSILBER: / elhaló hangon/ Én élek? Ha ti mondjátok, akkor lehet, hogy élek... Pedig azt hittem, hogy meghaltam.

MIRJAM: Nem, nem, hogy mondhat ilyet! Csak az oszlop nyomta meg. Te... jaj, te nagy hős vagy!

WEISZSILBER: Én?

SIMON: Persze, hogy te! Mindnyájunkat megmentettél! Ugy döntötted le Jurgot, mint valami gyereket és most a matrózok mind velünk tartanak és utazunk Erec felé.

WEISZSILBER: / felemelkedik, aztán visszaesik/ Erec felé tartunk, igazán Milyen kár...

MARY: Miért kár?

WEISZSILBER: / nekem/ Hogy éppen... most... kell... meghalnom...

MIRJAM: Mit beszélsz? Gyere, kelj fel, segítünk.

MERHOLZ: Ne, ne, ne nyuljanak hozzá... Nem szabad.

HANA: / ijedten/ Hát igazán lehet valami...

MERHOLZ: Nem tudom...

WEISZSILBER: De én tudom... mit lehet tenni?... Ez így van... Belől valamit összenyomódott... Nagyon nehéz volt az oszlop... Majdnem mint a Jurgo... Azt mondja, hogy a földhöz csaptam?

SIMON: Persze,

WEISZSILBER: Mint egy kisgyereket?...

SIMON: / folytott hangon/ Mint egy kisgyereket...

WEISZSILBER: Haha. Örülök neki. Ennek nagyon örülök. Mirjam látod? Földre csaptam! Ki gondolta volna ezt? Ez mutatja, hogy az ember nem tudja, micsoda erők rejlenek benne... Egyszer aztán próbára kerül a sor... ki tudja, mit tehetnék még... életemben... ha nem... jaj / társai karjaiba esik/

MIRJAM: Nem! Nem!

WEISZSILBER: / halkán/ Teljes életben egyre csak siettem, hogy koránjöjjelek el... s most... a másvblágra .. is korán megyek... kár... / elhallgat/

/ Csend. Merholz lecsukja a halott szemét. Az utasok döbbsenten állnak. A szél zugni kezd. Megjelenik a II. matróz a felső fedélzeten és Simonnak int./

II+ MATRÓZ: Végrehajtottunk minden parancsot. Mit kell még tennünk?

SIMON: / Homlokát dörzsöli/ Még? ,,, Mit még?... / Kiegyenesedik és erős hangon szól/ Rendbe kell hozni a lámpásokat, nehogy a sötétben valami baj legyen. A szél erősbbodik, lazítani kell a vitorlákon. A kormányost fel kell váltani és irány: Egyenesen délre!

/FÜGGÖNY/

VI. KÉP.

Meredek sziklapart a tenger felett. A tenger partját egy szikla eltakarja. Tág horizont látszik. Kora reggel van. A sziklatetőn fedetlen fejű kekiruhás őr áll. Vállán puskát tart. A tengerre néz. A másik oldal felől kiáltások hallatszanak.

HANG: Hé! Hé!

ŐR: / hátrafordul és válaszol/: Hé! Hé! Hé! / Alulról egy munkáscsapat jön, szereszmokkal a vállukon. Egyeseknek közülük revolvereik is vannak./

I. CHALUC: Hát így örködsz? A tengerre bámulsz és észre sem veszed, hogy közeledünk, amíg csak "Jóreggelt"-et nem kiáltunk a fülébe. Mi lenne, ha ellenség volnánk?

ŐR: / nevet/ Sebaj! Ha ellenség volnátok, már rég köszöntettek volna benneteket ezzel a puskával, mielőtt még ti észrevettetek volna engem. Ott a völgyben emberok járnak, akkorák, mint a hangya.

CHALUCA: Ki olyan, mint te? Szemed, mint a ~~hasé!~~ De mit néztél olyan nagyon a tengeren?

ŐR: Ez az! --- éppen, hogy semmit sem láttam?

I. CHALUC: Miért, mit kellett volna látnod? Talán ott is hangyák mászkálnak?

ŐR: Nézzétek: t u d o m , hogy semmit sem látok... és mégis... mintha láttam volna valamit... magam sem tudom...

CHALUCA: Honnan gondolod?

ŐR: Sehonnán sem... és mégis... De bizonynyára csak képzelődöm.

MIND: Miről?

ŐR: Ugy tűnt, mintha az éjjel a tengeren történt volna valami. Vihar volt odakinn. A hullámok élős pörölyként csapkozták a sziklákat. A szél örülten süvített. És ebből a pokoli zajból mintha egy fojtott segélykiáltást hallottam volna ki: " Segítség! " ... Annyira bizonyos voltam benne, hogy lerohantam a partra.

MIND: És... találtál valamit?

ŐR: Nem... semmitsem. A kiáltás többé nem hallatszott és a tengeren semmit sem látni.

III. CHALUC: Különös, igazán különös. Talán fürdött valaki a tengerben és a hullámok elsodorták.

I. CHALUC: Mit beszélsz? Éjjel? És éppen itt, a sziklák között? Szép fürdőhelyet néztél ki magadnak. A hal is összezuzza itt a fejét. Nem is emlitem, hogy semmiféle telep nincs a miénken kívül itt a környéken.

II. CHALUC: Ha a szél éjszaka süvölt a sziklák között, akkor mindig úgy tűnik mintha sirna és kiáltozna valaki,

I. CHALUC: Ugy van. Bizonyára halucináltál. Hiszen utánajártál, és nem találtál semmit! Nyugodtan hazamehetsz lefeküdni. Estefelé vissza kell jönnöd órésre.

ÓR: Azt hiszem, igazatok van,. Megyek. Salom! / elmegy/

I. CHALUC: Mi pedig menjünk dolgozni. Mindenekelőtt az alapot kell megásnunk. A sziklákba lyukakat kell fúrunk a robbantáshoz, Amit tegnap előkészítettünk, azt robbanthatjuk is már. / Megfogják a szerszámokat és szétszélednek. Egyszerre csak visszajön az ór./ Nos, mi történt? Elfelejtettél valamit?

ÓR: nem... csak nincs nyugtom.

I. CHALUC: Ki vagy mi miatt?

ÓR: A kiáltás csang a fülemben. Még egyszer megvizsgálom a partot. A nappali fényben jobban lehet keresgélni.

I. CHALUC: Ha azt gondolod, hogy erre szükség van, majd megy közülünk valaki.

ÓR: Nem, nem. Kár az időtökért. Ha azt akarjuk, hogy mához egy hétre megünnepelhessük első házunk alapkövetelét, sietnünk kell. Sebaj, jut még időm alvásra. / A sziklák között eltűnik/

II. CHALUC: Nem hagyja nyugodni az a kiáltás.

CHALUCA: Én is mintha éjjel-nappal egyre hallanék hangokat, amint a viharos tengerről segítségért kiáltoznak...

I. CHALUC: /III.-hoz/ MÉR robbantani akarsz?

III. CHALUC: Adj ide három patront.

I. CHALUC: Itt vannak. Egy, kettő, három. / odaadja neki/ De jelezsz, amikor meggyújtod!

III. CHALUC: Ne félj. Minden rendben lesz.

II. BACHUR: / munka közben/ Szeretném már készen látni a házat.

CHALUCA: És melléje egy oszlopot állítunk, rajta tábla, nagy betűkkel: Ogen Jiszrael, Izrael horgonya. / munka közben énekelni kezd, utána a többiek/

Ogen Jiszrael, Ogen Jiszrael,
légy erős, testvér, mint az acél,
ássad a földbe lábaidat,
fonjad köréje karjaidat,
és jöhet a szél, te ne félj!

Refai

Légy horgony, Izrael horgonya,
mit lebecsájtnak a bajban,
tartsd néped hajóját, bárhogyan forrjon a
hullám a világ-viharban!

Reccsen a szikla és tágul a mély,
vad vihar tépi reményünk,
de, tectvér, a tengeren tarts ki, ne félj,
mert: Izrael horgonya, élünk
a sziklán áll. Erec Jisraél!

Légy horgony, Izrael horgonya,
mit lebecsájtnak a bajban,
tartsd néped hajóját, bárhogyan forrjon a
hullám a világ-viharban!

Állnak a vészben a végső partok,
és várjuk a messzi hajókat,
a hullámzajból halljuk a hangot,
dörögni a mélyből a szókat:

Légy horgony, Izrael horgonya,
mit lebecsájtnak a bajban,
tartsd néped hajóját, bárhogyan forrjon a
hullám a világ-viharban!

/ Az ór megjelenik. Láttára néhányan abbahagyják munkájukat/

I. CHALUC: Mi újság! Találtál valamit?

ÓR: Áh, semmitsem! Apály van, minden sziklát megnéztem, üresek. Megyek a táborba.

III. CHALUC: / aki a sziklák között dolgozik/ Várj egy pillanatig! Épen robbantunk. Most nem mehetsz át.

ÓR: Hányat szembentasz?

III. CHALUC: Három patron. Huzódj félre, gyujtok!

/Mindnyájan a színpad egyik sarkába huzódnak, III chaluc is hozzájuk szalad. Pillanatig csend, feszült várakozás. Majd megjelenik a sziklákön Simon. Hozzátapad a sziklákhöz, úgy támoalg tovább, kapaszkodik, de nem bír feljutni a sziklákra. Először csak a fejét lehet látni, amca sápadt, vértől mocskos. Vér folyik a homlokán tépelt sebből. Végre feltámaszkodik és mellé magasságáig láthatjuk, amikor az első patron felrobban.

SIMON: Ne löjjetek rám! Ne löjjetek! / a chalucok ijedten fordulnak feléje, csak most veszik észre/

CHALUC: Ki ez?

II. CHALUC: Mit csinál az ott?

III. CHALUC: Atyauristen, még két patron hátravan! Halló! Lebujni! Bujj le!
Halló!

SIMON: / még inkább felemelkedik/ Nem akarok tovább bujdosni! Megadom magamat! / újabb robbanás/ Ne lőjjetek rám! / legurul a szikláról/ Segítsé

ÓR: Ezt hallottam! Ó kiáltott! Ó az! / rugaszkodik, hogy hozzárohanjon/

I. CHALUC: / elkapja/ Várj egy pillanatig! Még egy patron!

ÓR: Valamelyik szilánk megsebezheti!

I. CHALUC: Most gyorsan! / Simonhoz futnak és felemelik/ Vízet! Kinek van vize? / Egyik chaluc hoz vizet/ Nincs baj - semmi baja sincs!

CHALUCA: Dehogynem - megsebesült!

I. CHALUC: Azt hiszem, nem most érte a baj. Van kendőd? Detörli Simon homlokát

SIMON: / felnyitja szemét és nehezen szól/ Megadom magam... nem bírom tovább! Tegyetek velem, amit akartok...

I. CHALUC: De mi nem akarunk semmit! Nem bántunk!... Mi chalucok vagyunk, Ogen Jiszrael kvucáról.

SIMON: Ogen Jiszrael... Erec Jiszrael... Mennyire fáj a fejem... / egyszerre csak felemelkedik/ Hát Erec Jiszraelban vagytok?

MIND: / egymásra néznek/ Hát hol lennél másutt?

SIMON: És ti chalucok vagytok?

MIND: Azok.

SIMON: / észreveszi az őrt és megijed/ És az ott, a puskával?

I. CHALUC: Közülünk való.

SIMON: Közülünk?... És fegyvere van?

I. CHALUC: Természetesen. Mi a csodálni való azon?

SIMON: Mi a csodálkozni való?... Chaluc... és a vállán puska... Bir védekezni, visszaütni támadóira... Fegyvere van... / megérinti a puskát/ És én épen alóle bujkáltam az imént... Azt hittem, keres és el akar fogni.

I. CHALUC: Csakugyan keresett téged, de csak azért, hogy segítsen rajtad. Nem te kiáltottál az éjjel segítségért?

SIMON: Kiáltottam volna?... Nem is tudom... Annyira fáj a fejem... / végighuzza kezét homlokán/ En... én...

I. CHALUC: Ki vagy hát tulajdonképpen?

SIMON: Hogy ki vagyok? Azonnal... egy pillanat... én... / egyszerre csak észreveszi a vért a kezén/ Megsebesültem... Miért lőttetek rám?

III. CHALUC: Mi nem lőttünk, csak sziklakat robbantottunk dinamittal.

SIMON: Dinamittal? Minek?

III. BACHUR: Hát minek robbantottunk volna? Házat építünk, itt állítjuk fel a telepünket.

SIMON: Dinamit, építés céljából?... Megfeledkeztem róla, hogy dinamittal építeni is lehet... Nálunk... dinamittal csak rombolnak, ölnek...

I. CHALUC: De hol van az a "nálunk"? Honnan jössz?

SIMON: Honnan jöttem?... Azonnal, azonnal... A tengerből jöttem ki, tudom már... Egész éjjel usztam a tengeren és a sötétségben egy sziklához csapódtam... a fejem... a fejemmel csapódtam hozzá... és amikor felébredtem, már világos lett. Annyira fájt a fejem, hogy fel sem bírtam emelni és egyszerre csak megláttam őt, ahogy keresgélt... Menekültem előle és csestem... Aztán a sziklák között kusztaam, hogy észre ne vegyenek...

ÓR: Szörnyű kaland!

SIMON: Hirtelen pedig éneket hallottam fent, a fejem felett... erőteljes éneket... amilyent csak egészséges emberek énekelhetnek... És akkor rájöttem, hogy Erec Jiszraelben vagyok. Ugy látlak benneteket, ahogy eddig el... / megfogja az I. bachur kezét/ Olyan barna vagy és olyan erős... Hogy hívnak?

I. CHALUC: Simon a nevem.

SIMON: Simon?... Egy pillanat... ez... ez... mintha az én... Én is Simon vagyok, Mindent megérték, Te vagy a szabad, az egészséges Simon... Egy pillanat... Simon... Hara... Mirjam... Weisszilber... / Felugrik/ Hol a hajó? A hajó?

MIND: Mi történt?

SIMON: A hajó! Várnak rám!

MIND: Kik?

SIMON: Már mindenre emlékszem... Hallgassatok ide, Körülbelül öt kilométernyire a partról áll a mi hajónk, Több, mint két hónapja bolyongunk már a tengeren. Nincsenek csónakjaink, Vizünk és élelmünk elfogyott. Most éjjel kiusztam a partra, hogy segítséget vigyek társaink. Ugy látszik, elájultam az utódeástól és ezzel időt vesztettem. A nap már magasán áll és ők várnak rám, Segíteni kell rajtuk, azonnal, azonnal!

I. BACHUR: Sajnos, nincsenek kéznél a csónakjaink. Fussatok a táborba és szerezzetek csónakokat! Csak azt nem tudom, hogy kimehetünk-e fényes nappal?

SIMON: Még kell tennetek... Minden pillanat drága, Ők ott várnak és fogy-
tán az eiejük.

III. BACHUR: Rohanok a táborba.

ÓR: / Simon beszédének hallatára a sziklaosucra mászik és a tenger irányá-
ba kémlel/ Mit mondtál? Öt kilométernyire a parttól? Ez nem lehet!

SIMON: Miért nem?

ÓR: Mert ilyen tiszta levegőben még öt kilométernél nagyobb távolságra is
elláthatunk, de hajót seholsem látni.

SIMON: Lehetetlen! A hajónak ott k e l l lennie!

ÓR: Gyere és meggyőzőlhatsz róla. / Simon felmegy hozzá/

SIMON: Talán mégsem látható szabad szemmel.

ÓR: Ami a szemet illeti, tökéletesen megbizhatsz az enyémben. A bizonyosság
kedvéért, itt van a távcsővem.

SIMON: / átnéz a távcsővön. Hangot/ Nem... nincs ott... de hiszen ez nem
lehet igaz! Ez lehetetlen!

I. BACHUR: Talán okosabbnak találták, ha nappalra eltávolodnak a partköze-
léből?

SIMON: Bizárt dolog. Nem mozdulhattak el a helyükről, mert nem volt szenük.
Viharok keltettek a sziklák között végén és az utolsó darabka szenet
is eltűzeltük, hogy idáig eljuthassunk.

III. BACHUR: Mit tegyünk hát? Menjek a táborba?

SIMON: Igen... igen... Ki kell szállnunk a tengerre, bármi is legyen...
/ Egyszerre csak a tenger irányából kétségbeesett kiáltás hallatszik/

HANG: Simon! Simon! Hol vagy?

I. CHALUC: Mi ez? Engem hívnak? A tenger felől? / Mindnyájan felfigyelnek.
a kiáltások közelednek/

HANG: Simon! Simon! Felülj!

ÓR: Engem hívnak... Engem!

ÓR: Jár valaki a sziklák között. Odarogtok.

I. CHALUC: Ne te menj. Talán megint megijednek tőled. / Simonhoz/ Te is
maradj itt. Nincs még annyi erőd, hogy felmászhasz a sziklákra. Majd
megnézzük mi, hogy ki van ott. / Kiált/ Hé! Hé! Jövünk! / Egy cha-
lucal eltűnnek a sziklák között. Ór és chaluca Simont támogatják.
Miközben a tenger irányába néznek/

SIMON: Ki lehet az?

ÓR: Azt hiszem, hogy... mintha női hang lenne... Igen...

SIMON: Bizonyára valaki közülünk... De hogyan került ide? És hol vannak a többiek?

ÓR: Mindjárt megtudjuk. Már jönnek.

SIMON: Igen... ez... ez Mary, Hadd menjek le...

ÓR: Várj. Majd idejönnek. Már itt is vannak.

/ Megjelenik Mary. Ruhája tépett, haja zilált. Tántorog. Nehezen beszél/

SIMON: Mary!

MARY: Simon! Hála Istennek, megtaláltam!

SIMON: Honnan került ide, Mary? Mi történt? Hol vannak a többiek?

MARY: / lemondó kézmozdulattal / A többiek... ki tudja, hol vannak?

SIMON: / vállon ragadja / Mit jelent ez? Mi történt? Beszéljen!

MARY: Elszakadt a horgony.

SIMON: Micsoda?!

MARY: A rozsdás lánc nem bírta tovább, a szél elszakította és reggel felé egyszer csak szétesett az egész.

SIMON: És a hajó?

MARY: A szél elsodorta. Amikor láttam, hogy mi történik, beugrottam a tengerbe, úgy ahogy voltam. Még a fürdőruhámat sem vettem fel... Elhatároztam, hogy kúszom a partra és elmondom a történeteket. A hullámok valamivel messzebbre vittek. Elindultam a part mentén és egyre kiáltottam... Nehéz munka volt... És a parti sziklák... Még jó, hogy bajnok voltam Bostonba... / szecsk, a chalucok támogatják/

SIMON: És most mi lesz?!...

MARY: Nem tudom...

SIMON: Elveszték... mind, mind elveszték... víz nélkül, horgony és kikötés nélkül... emberarcú vadállatok között... akiknek maradék értelmé-
lelkismerését is elpusztította ez a szerencsétlenség... / A ten-
re bámul / Nézzétek csak... új vihar közeledik... Nézzétek az ég
a tengert! Szörnyű vihar tör ránk! Mi lesz? Mi történik
szörnyűekkel? / Chalucokhoz fordul / Testvéreim, mi
ha jön a vihar? Mit kell tenni

I. CHALUC: Megmentjük őket!

SIMON: De hogyan?

I. CHALUC: Hogy hogyan, azt ebben a pillanatban még nem tudjuk. De az mi nyájunkba parancsoló erővel él, hogy bármi is történjék, meg kell mentenünk a tenger bolyongóit! Még akkor is megmentjük őket, ha a közeledő vihar erősebb és szörnyebb lenne az eddigi összes viharoknál! Soha el-nem-sza-ka-dó horgonnyá kell lennünk a hazatérők számára!

FÜGGÖNY.

DAPIM L'MADRICH

